

Centre For Distance Education

S.N.D.T. Women's University

Index

Sr. No	Semester	Subject name	Course Title	Paper Name	Subject Code	Page No
1.	Sem. III	Foundation Course	FC Paper – V	Current concern	330500	03
	Sem. IV		FC Paper – VI	Current Social Issues and problems	430600	05
2.	Sem. III	Core Component	CC English (H.L.) Paper – III	Professional English Paper-I	315301	07
	Sem. IV		CC English (H.L.) Paper – IV	Professional English paper-II	415401	08
3.	Sem. III	Core Component	CC English (L.L.) Paper – III	Effective English	355301	09
	Sem. IV		CC English (L.L.) Paper – IV	Communicative English	455401	10
4.	Sem. III	Core Component	CC Hindi Paper-III	Gadya Vivdha	315303	12
	Sem. IV		CC Hindi Paper- IV	Navin Haasya – Vyangya	415403	13
5.	Sem. III	English	D.C. V / A.C. III	Drama-Realism in Drama	345501/ 375301	15
			D.C. VI	20 th century poetry (1900 to1970)	345601	16
	Sem. IV		D.C. VII/A.C. IV	The early Modern Novel	445701/ 475401	17
			D.C. VIII	Shakespearean Drama	445801	18
6.	Sem. III	Gujarati	D.C. V / A.C. III	Aarvachin Gadhyakrutio (Natak)	345502/ 375302	19
			D.C. VI	Gujarati Sahityano Itihas: Madhyakalin	345602	21
			Ap.C. I	Vanijya patravavyavhar ane prayojanmulak lekhan	365102	23
	Sem. IV		D.C. VII/A.C. IV	Aarvachin Padhyakruti	445702/ 475402	24
			D.C. VIII	Gujarti Sahityono Itihas: Sudharakyug ane Pandityug	445802	26
			Ap.C. II	Lekhankaushal: Sarjanatmak Ane Vyavasayik	465202	27
7.	Sem. III	Hindi	D.C. V / A.C. III	Adhunik Gadya: Rekhacharitra Evm Sansmaran	345503/ 375303	28
			D.C. VI	Sahitya Vivechan	345603	29
			Ap.C. I	Bhasha	365103	30
	Sem. IV		D.C. VII/A.C. IV	Adhunik Padya: Chhayavadottar	445703/ 475403	3
			D.C. VIII	Kavyashastra	445803	32
			Ap.C. II	Hindi Bhasha Evem Lipi	465203	34

8.	Sem. III	Marathi	D.C. V / A.C. III	Marathi Kavita	345504/ 375304	35
			D.C. VI	Marathi Bhasha ani Vyakaran	345604	36
			Ap.C. I	Sahityachi Bhasha	365104	37
			D.C. VIII	Marathi Vyakaran	445804	38
9.	Sem. III	Economics	D.C. V / A.C. III	Sector Wise Features of Indian Economy since 1991	345506/ 375306	40
			D.C. VI	Theory of Value	345606	44
			Ap.C. I	Entrepreneurship development	365106	47
	Sem. IV		D.C. VII/A.C. IV	Problems and policy in Indian Economy since 1991	445706/ 475406	51
			D.C. VIII	Theory of Distribution and Welfare Economics	445806	53
			Ap.C. II	Labour Economics	465206	55
10.	Sem. III	Sociology	D.C. V / A.C. III	Social Change and Development in India	345511/ 375311	57
			D.C. VI	Rural Society in India	345611	60
			Ap.C. I	Population and Society	365111	62
	Sem. IV		D.C. VII/A.C. IV	Women's issues in India	445711/ 475411	64
			D.C. VIII	Urban Sociology: Problems and prospects.	445811	66
			Ap.C. II	Media, culture and society	465211	68
11.	Sem. III	History	D.C. V / A.C. III	History of Early medieval India (A.D.1000-AD1526)	345508/ 375308	70
			D.C. VI	Elements of Historical Methodology	345608	72
			Ap.C. I	History of Europe	365108	74
			D.C. VIII	Major Trends in Indian Historiography	445808	76
			Ap.C. II	History of Europe (1870-1945)	465208	79
12.	Sem. III	Psychology	A.C.III	Fundamentals of Social Psychology	375310	81
	Sem. IV		A.C.IV	Social Psychology- Interpersonal and Group Processes	475410	83

English Medium

B.A II –Question for Assignment

NOTE

- Students will have to choose any 2 topics from the following list and submit before the deadline.
- Choose 1 question from Section I (15 Marks) and Choose 1 question from Section II (10 Marks).
- The assignments carry 25 marks.

Semester – III

Foundation Course

Subject Name: Current Concern

Subject Code: 330500 (English Medium)

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Poverty and Women
2. Recent cases of Human right violation in India
3. Equal Access to Health Care
4. Contemporary Policy measures to reduce poverty in India
5. Globalisation and mass media
6. Globalisation and women status
7. Globalisation and education
8. Globalisation and Information technology
9. Nutrition and adolescents in India
10. Malnutrition and Indian women

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Malnutrition and youth (girls)
2. Human rights and Media
3. Relationship between poverty and crime
4. Case study of any one Indian state's health care service
5. Junk foods and nutrition
6. Food And Globalization
7. Malnutrition in Children aged 2 to 10 years
8. Malnutrition effects on Brain
9. Tribal community health and services
10. Indian laws—your opinion
11. Role of government in public health:
12. Malnutrition in pregnant women

Foundation Course

Subject Name: Current Concern

Subject Code: 330500 (Marathi Medium)

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

१५ गुण

१. गरीबी आणि महिला
२. भारतात मानवी हक्क उल्लंघनाच्या अलीकडील घटना
३. आरोग्य सेवा समान प्रवेश
४. भारतातील दारिद्र्य कमी करण्यासाठी समकालीन धोरणात्मक उपाय
५. जागतिकीकरण आणि मास मीडिया
६. जागतिकीकरण आणि महिलांचा दर्जा
७. जागतिकीकरण आणि शिक्षण
८. जागतिकीकरण आणि माहिती तंत्रज्ञान
९. पोषण आणि किशोरवयीन मुले
१०. कुपोषण आणि भारतीय महिला

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

१० गुण

१. पोषण आणि युवक (मुली)
२. मानवाधिकार आणि माध्यम
३. दारिद्र्य आणि गुन्हेगारीमधील संबंध
४. जंक पदार्थ आणि पोषण
५. अन्न आणि जागतिकीकरण
६. २ ते १० वर्षे वयोगटातील मुलांमध्ये कुपोषण
७. शहरी भागातील कोणत्याही सरकारी आणि खाजगी रुग्णालयाच्या तुलनेत केस स्टडी
८. मेंदूत कुपोषणचे परिणाम
९. आदिवासींचे आरोग्य आणि सेवा
१०. भारतीय कायदे - तुमचे मत
११. सार्वजनिक आरोग्यात सरकारची भूमिका
१२. गर्भवती महिलांमध्ये कुपोषण

Semester IV

Foundation Course

Subject Name: Current Social Issues and Problems

Subject Code: 430600 (English Medium)

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Any one case study of communal riot in India
2. Problems of casteism in India
3. Rights of women in India
4. Government measures for '*Divyangjan*' means disabled in India
5. Problems caused due to high Population in India
6. Crime statistics in different Indian states
7. Youth suicide prevention measures
8. Effects of drug addiction

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Elderly Issues
2. Myths and facts about HIV/AIDS
3. Examples of child labour
4. Problems of Alcoholism

Foundation Course

Subject Name: Current Social Issues and Problems

Subject Code: 430600 (Marathi Medium)

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

१५ गुण

१. भारतातील जातीय दंगलीचा कोणताही एक अभ्यास
२. भारतात जातीवादाच्या समस्या
३. भारतातील महिलांचे हक्क
४. 'दिव्यांगजन' साठी सरकारी उपाय म्हणजे भारतात अपंग
५. भारतात लोकसंख्या जास्त असल्यामुळे समस्या
६. वेगवेगळ्या भारतीय राज्यांतील गुन्हेगारीची आकडेवारी
७. युवा आत्महत्या प्रतिबंधक उपाय
८. मादक पदार्थांच्या व्यसनाचे परिणाम

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

१० गुण

१. वृद्ध समस्या
२. एचआयव्ही / एड्स बदलची मिथके आणि तथ्य
३. बालमजुरीची उदाहरणे
४. मद्यपान समस्या

Semester III

Core Component

Subject Name: C.C. English (H.L) – Paper III – Professional English Paper I

Subject Code: 315301

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Zoos are sometimes seen as necessary but not poor alternatives to a natural environment. Discuss some of the arguments for and/or against keeping animals in zoos.
2. Are actors and professional athletes paid too much?
3. Should teachers have to wear uniforms or have a dress code?
4. Since the invention of nuclear weapons we have had a long period of GLOBAL peace and stability. Are nuclear weapons global peacemakers or killing devices?
5. Should boys and girls be in separate classes?
6. Is the death penalty effective?
7. To what extent is the use of animals in scientific research acceptable?
8. Should student's textbooks be replaced by notebook computers?
9. Should students be allowed to have cell phones in elementary and high schools?
10. Should wealthy nations be required to share their wealth among poorer nations?
11. Should money be spent on space exploration?
12. Is fashion important?
13. Are we too dependent on computers?

SECTION II

Fill in the blanks with appropriate Preposition: (Any Five)

10 Marks

1. Regular exercise is beneficial ----- health.
2. He is bent ----- mischief.
3. We must be grateful for the blessings God has bestowed ----- us.
4. He is a hypocrite. Beware ----- him.
5. She boasts ----- her achievements.
6. The indulgent mother is blind ----- her son's faults.
7. He was born ----- poor parents.
8. The ship is bound ----- California.
9. The robbers broke ----- the shop at midnight and looted it.
10. Emperor Akbar brought ----- many social reforms.

Semester IV

Core Component

Subject Name: C.C. English (H.L) – Paper IV – Professional English Paper II

Subject Code: 415401

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. A letter to the Editor of a newspaper complaining about the insanitary conditions of the Municipal Hospitals.
2. A complaint letter to the Post Master of your locality regarding the non-delivery of a money order.
3. A letter to the Editor of a newspaper complaining about conditions in hospitals.
4. Write a letter to Massil lines, complaining that the clock lately bought from them does not keep good time.
5. Draft out a baker's resume.
6. Surya sends a letter to the firm, enquiring for their catalogues. The firm reply that the catalogues are being reprinted, and that they will send you as soon as possible.

SECTION II

In the following sentences, change the Voice- (Any Five)

10 Marks

1. We chose Ram as our class monitor.
2. My purse was misplaced.
3. The internet wires have been cut.
4. By whom was this screen broken?
5. Do not insult the weak.
6. The guard will give you the keys.
7. Everyone loves him.
8. We prohibit drinking.
9. All his friends laughed at him.
10. Why did your mother write such a letter?

Semester III

Core Component

Subject Name: C.C. English (L.L) – Paper III – Effective English

Subject Code: 355301

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Write a letter apologising the hostel warden about your mischief.
2. Write a letter requesting to exchange the items which you have purchased from amazon.com during sale.
3. Write a letter inviting your colleagues for Diwali Puja.
4. Write a letter of appeal to the Management for financial aid for the college.
5. Write a letter requesting the college to provide you a bonafide certificate.
6. Write a letter accepting invitation for house warming party.
7. Draft a letter declining to attend the society meeting.

SECTION II

Fill in the blanks with appropriate Preposition: (Any Five)

10 Marks

1. My father _____ for a brisk evening walk. (go)
2. We _____ for Delhi next Monday. (leave)
3. Rita _____ all her problems. (solve)
4. I _____ the minister last week. (meet)
5. The colleges' _____ a cricket match next Sunday. (play)
6. He said he _____ next day. (come)
7. If you like the book, you _____ it. (buy)
8. He _____ president. (elect)
9. Mr Khanna _____ in this school for six years. (teach)
10. What _____ you _____? (do)

Semester IV

Core Component

Subject Name: C.C. English (L.L) – Paper IV– Communicative English

Subject Code: 455401

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Write a letter to the assistant manager of Asia Library of your requesting them to renew your membership for a period of five years.
2. Write a letter to your relatives to visit your house for Ganesh Chaturthi.
3. Write a letter apologizing your cousin for unable to attend his bookstore inaugural ceremony.
4. Write a letter to the Editor of a Newspaper, drawing attention to the insanitary condition of the City Streets.
5. Write a letter to the college requesting you to grant leave for an upcoming festival.
6. Draft a letter of complaint to the corporator, about unhygienic conditions in the locality.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

Here, students, you all have to a organise a meaningful paragraph from jumbled sentences

1. Box Full of Kisses (Love)

Only a short time later, an accident took the life of the child.

Her father kept the gold box by his bed for many years and, whenever he was discouraged, he would take out an imaginary kiss and remember the love of the child who had put it there.

Some time ago, a man punished his 3-year-old daughter for wasting a roll of gold wrapping paper.

Money was tight and he became infuriated when the child tried to decorate a box to put under the Christmas tree.

The man became embarrassed by his overreaction earlier, but his rage continue when he saw that the box was empty. He yelled at her; "Don't you know, when you give someone a present, there is supposed to be something inside?"

The little girl looked up at him with tears in her eyes and cried; "Oh, Daddy, it's not empty at all. I blew kisses into the box. They're all for you, Daddy."

Nevertheless, the little girl brought the gift to her father the next morning and said, "This is for you, Daddy."

The father was crushed. He put his arms around his little girl, and he begged for her forgiveness.

Love is the most precious gift in the world.

Moral of the story:

2. **The Elephant Rope (Belief)**

Curious and wanting to know the answer, he asked a trainer nearby why the elephants were just standing there and never tried to escape.

A gentleman was walking through an elephant camp, and he spotted that the elephants weren't being kept in cages or held by the use of chains.

The trainer replied; "when they are very young and much smaller we use the same size rope to tie them and, at that age, it's enough to hold them. As they grow up, they are conditioned to believe they cannot break away. They believe the rope can still hold them, so they never try to break free."

The only reason that the elephants weren't breaking free and escaping from the camp was that over time they adopted the belief that it just wasn't possible.

All that was holding them back from escaping the camp, was a small piece of rope tied to one of their legs.

As the man gazed upon the elephants, he was completely confused as to why the elephants didn't just use their strength to break the rope and escape the camp. They could easily have done so, but instead, they didn't try to at all.

Moral of the story:

No matter how much the world tries to hold you back, always continue with the belief that what you want to achieve is possible. Believing you can become successful is the most important step in actually achieving it.

3. **A Pound of Butter (Honesty)**

The judge asked, "Then how do you weigh the butter?"

There was a farmer who sold a pound of butter to a baker. One day the baker decided to weigh the butter to see if he was getting the right amount, which he wasn't. Angry about this, he took the farmer to court.

The judge asked the farmer if he was using any measure to weight the butter. The farmer replied, "Honor, I am primitive. I don't have a proper measure, but I do have a scale."

The farmer replied; **"Your Honor, long before the baker started buying butter from me, I have been buying a pound loaf of bread from him. Every day when the baker brings the bread, I put it on the scale and give him the same weight in butter. If anyone is to be blamed, it is the baker."**

Moral of the story:

In life, you get what you give. Don't try and cheat others.

Semester III

Core Component

Subject Name: C.C. Hindi (L.L) – Paper III – Gadya Vividha

Subject Code: 315303

आंतरिक मूल्यमापन के लिए प्रश्न

विभाग १

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१५ अंक

१. उपन्यास को परिभाषित करते हुए उसके तत्त्वों पर प्रकाश डालिए।
२. कहानी के तत्त्वों की चर्चा कीजिए।
३. नाटक को परिभाषित करते हुए उसके तत्त्वों की विवेचना कीजिए।
४. निर्बंध शब्द का अर्थ बताते हुए उसके तत्त्वों की चर्चा कीजिए।
५. आलोचना का स्वरूप समझाते हुए उसकी विशेषताएँ बताइए।
६. आलोचना के प्रमुख प्रकारों का उल्लेख कीजिए।
७. आलोचना शब्द का अर्थ बताते हुए आलोचक के गुणों पर प्रकाश डालिए।
८. उपन्यास या कहानी या नाटक के प्रकारों की विवेचना कीजिए।
९. निबंध के प्रकारों पर प्रकाश डालिए।
१०. उपन्यास या कहानी या नाटक या निबंध के स्वरूप पर प्रकाश डालिए।

विभाग २

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१० अंक

१. साहित्य की परिभाषा देते हुए साहित्य और समाज या विज्ञान या नैतिकता या व्यक्तित्व से संबंध बताइए।
२. साहित्य शब्द का अर्थ बताते हुए उपर्युक्त सबसे संबंध।
३. साहित्य के प्रेरणा स्रोतों पर प्रकाश डालिए।
४. एकांकी का स्वरूप बताते हुए उसके तत्त्वों पर प्रकाश डालिए।
५. रेखाचित्र का परिभाषा देते हुए उसके तत्त्वों का उल्लेख कीजिए।
६. संस्मरण का स्वरूप स्पष्ट कीजिए।

Semester IV

Core Component

Subject Name: C.C. Hindi (L.L) – Paper IV – Navin Haasya - Vyangya

Subject Code: 415403

आंतरिक मूल्यमापन के लिए प्रश्न

विभाग १

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१५ अंक

- १- हिंदी साहित्य लेखन के अंतर्गत व्यंग्य विधा का संक्षिप्त परिचय देते हुए किन्हीं चार व्यंग्य कारों का संक्षिप्त परिचय दीजिए?
- २- हरिशंकर परसाई जी का व्यक्तित्व एवं कृतित्व का परिचय देते हुए उनकी किन्हीं पांच कृतियों का संक्षिप्त परिचय दीजिए?
- ३- बेईमानी की परत तथा राम भरोसे का इलाज कहानी का सारांश अपने शब्दों में लिखिए?
- ४- हरिशंकर परसाई जी हिंदी साहित्य लेखन की किस विधा के लेखक हैं? यह निर्धारित करते हुए उनकी लेखन शैली पर प्रकाश डालिए?
- ५- चमचे की दिल्ली यात्रा तथा विज्ञापन में बिकती नारी का कथासार तथा भाषा शैली अपने शब्दों में लिखिए?

विभाग २

निम्नलिखित गद्यांश का संदर्भ सहित स्पष्टीकरण लिखिए: (कोई भी एक)

10 अंक

- 1- "सुंदरी का कोई भरोसा नहीं। अगर कोई सुंदरी पुरुष से लिपट जाए तो यह सोचना भ्रम है कि वह तुमसे लिपट रही है। शायद वह रामप्रसाद मिल्स के सूट के कपड़े से लिपट रही है। अगर कोई सुंदरी तुम्हारे पांवों की तरफ देख रही है तो वह 'सतयुगी समर्पिता' नारी नहीं है। वह तुम्हारे पांवों में पड़े धर्मपाल शू कंपनी के जूते पर मुग्ध है। सुंदरी आंखों में देखे तो जरूरी नहीं कि वह आंख मिला रही है। वह शायद 'नेशनल ऑप्टिशियन्स' के चश्मे से आंख मिला रही है। प्रेम व सौंदर्य का सारा स्टॉक कंपनियों ने खरीद लिया है। अब ये उन्हीं की मारफत मिल सकते हैं।"
- 2- "सबसे ज्यादा चमचे राजनीति के क्षेत्र के नेताओं के होते हैं। इतिहास साक्षी है कि दुनिया में जितनी उथल-पुथल हुई है वह महापुरुषों के कारण नहीं बल्कि उनके चमचों के कारण हुई है। जब भी चमचे ने अपनी शक्ति से कुछ किया है तो तभी उपद्रव हुए हैं। इसलिए हर बड़ा आदमी विश्वहित में इस बात की सावधानी बरतता है कि उसका चमचा कभी भी अपनी शक्ति का उपयोग न करे। मेरा अन्दाजा है इस समय देश में राजनीति के क्षेत्र में लगभग पांच हजार चमचे काम कर रहे हैं। ये प्रधान चमचे हैं। फिर इनके स्थानीय स्तर के उपचमचे और अतिरिक्त चमचे होते हैं। ये सब हीनता, मुफ्तखोरी, लाभ और कुछ वफादारी की डोर से अपने नेता से बंधे रहते हैं। इनमें गजब की अनुशासन-भावना होती है।"

3- "अगर किसी उपचमचे को जनपद की सीट का टिकट चाहिए तो वह सीधा नेता के पास नहीं जायेगा। वह प्रधान चमचे से कहेगा और प्रधान चमचा नेता से बात करके उसका काम करायेगा। इस तरह नेता का दुनिया से सम्पर्क सिर्फ चमचे के मारफत होता है और कुछ दिनों में उसका यह विश्वास हो जाता है कि इस विशाल दुनिया में मेरे चमचों के सिवा कोई और नहीं रहता। अपनी दुनिया को को इस तरह छोटा करके जीने का सुख नेता कुछ साल भोगता है और फिर उसी नाव पर इस सुख का बोझ उतना हो जाता है कि नाव नेता को लेकर डूब जाती है। चमचे तब तक किनारे लग जाते हैं और दूसरे नेता के चमचे हो जाते हैं। उसके डूबने तक वे उस नेता के चमचे बने रहते हैं नेता मरता रहता है चमचे अमर होते हैं। चमचा ज्यों-ज्यों परिपक्व होता जाता है त्यों-त्यों नेता बनता जाता है।"

4- "देश की दुर्दशा सुनाने के लिए लोग कितने बढ़िया कपड़े पहनाकर आये थे।

मेरा एक दोस्त भी क्लब का सदस्य है उसने भी खास अदा से कहा - ग्लेड तू मीट यू। इट्स ए प्लेजर एन्ड ए प्रिविलेज। मैंने उसे अलग ले जाकर कहा - बाहर तो तू इस तरह मिलता नहीं है। यहाँ क्या हो गया?

उसने जवाब दिया - रामलीला का रावण क्या बाहर भी यीता हरण करता है।"

5- "चमचा इस तरह बोलता ही जायेगा। नेता सुनते रहेंगे और काम करते रहेंगे।

नौकर ने चाय लाकर रखी, तो चमचे को फौरन एक बात सूझ गयी। उसने नौकर को पुकारा-क्यों रे देवी, यह क्या ले आया!

तुझे मालूम नहीं है कि भैया सा'ब 'स्ट्रॉंग' चाय पीते हैं। ले जा इसे। दूसरी ला।

भैया सा'ब 'स्ट्रॉंग' चाय नहीं पीते। वे एक घूंट पी भी लेते हैं। कहते हैं-ठीक है रहने दो।

चमचा कहता है नहीं, रहने दीजिए। इसे ले जा, देवीसिंह।

नौकर आकर खड़ा है। दुविधा में है कि कप उठाऊँ या नहीं।

इतने में नेता के 'नहीं-नहीं' कहने पर भी चमचा कप उठाकर नौकर को दे देता है। तुझे अकल नहीं है। अच्छी चाय बनाकर ला।

चमचे के 'ओवरएक्टिंग' से सब स्तब्ध हैं-नेता की पत्नी, बच्चे और नौकर। भैया सा'ब सिर नीचा करके बरदाश्त कर लेते हैं।

चमचा पालना बड़े धर्म का काम है।"

६- "तरुणों मित्रो, आपको यह विदित ही है कि समारोह में मुझे भी आपके साथ कानून की डॉक्टरेट बिना किसी इम्तहान के पास किये ससम्मान मिल रही है। यह बड़ी स्वस्थ परम्परा है कि जो परीक्षा पास न करे उसे ससम्मानपूर्वक डिग्री मिल जाए। आज मैं भी आपकी तरह छात्र हो गया हूँ। मेरे मन में छात्र जीवन की सुखद स्मृतियाँ जाग उठी हैं। किसी कवि ने कहा है कि - 'अहा, छात्र जीवन भी क्या है। क्यों न इसे सबका मन चाहे।' डॉक्टर बनने की इच्छा मेरी बचपन से ही थी, पर अकल ने साथ नहीं दिया। यह इच्छा आज पूरी हो रही है। मैं जानता हूँ कि मैं मंत्री न होता तो कानून क्या, कम्पाउंडर भी मुझे कोई न बनाता। ओम शान्ति! शान्ति! शान्ति!"

Semester III

English

Subject Name: Drama – Realism in Drama

Subject Code: D.C. V – 345501

A.C. III - 375301

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. "Iago is the director of the tragedy and all other characters of the drama play second fiddle to him." Comment.
2. Critically discuss the role played by the handkerchief in the play.
3. Describe the course of Iago's deception of Othello, showing which incidents were planned and which were opportunistic. Does Iago succeed by skill or by luck?
4. Discuss how age, social position, and race impact the relationship between Othello and Desdemona.
5. A tragedy concerns the fall of a great man due to some flaw in his character. What is Othello's flaw, and explain how he is truly a tragic hero.
6. What are possible motives for Iago's hatred of Othello? Consider both the motives he states and the motives implied in his speech and behaviour.
7. In addition to exposing the prejudices of Venetians, discuss how the play also exposes the prejudices of the audience.
8. Write an essay on *The Merchant of Venice* as a Romantic Comedy.
9. "The play has been called a plea for tolerance". What do you understand by this phrase? Do you agree with this point of view? Explain in detail.
10. What is the dramatic significance of the Trial Scene?
11. Critically analyze the plot-structure of the play *The Merchant of Venice*?
12. Compare and contrast the characters of Antonio and Shylock.
13. Is there a hero in *The Merchant of Venice*? If so, to whom do you think the title is applicable?
14. *The Merchant of Venice*: A typical Shakespearean comedy.
15. Antonio's melancholy: Cause and Significance.
16. The title *The Merchant of Venice*: Its aptness and significance.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Discuss how Iago ensures the dismissal of Cassio.
2. Discuss the dramatic significance of the murder scene.
3. Discuss the dramatic significance of the brothel scene.
4. Discuss the dramatic significance of the temptation scene.
5. Discuss the significance of the Opening scene of Othello.
6. The last Act: Its dramatic significance.
7. The Ring episode: Its Dramatic significance.
8. The Lottery of the Caskets: Its dramatic and symbolic significance.
9. Lorenzo-Jessica Love story: its dramatic significance.

Subject Name: 20th Century Poetry (1900 to 1970)

Subject Code: D.C. VI – 345601

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Critically analyze Adil Jussawalla's poems prescribed in your syllabus.
2. Write a summary of 'The Railway Clerk' by Nissim Ezekiel.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Forgive me, Mother an Advice to Women
2. The Railway Clerk

Semester IV

English

Subject Name: The early Modern Novel

Subject Code: D.C. VII – 445701

A.C. IV - 475401

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Examine *Lord of the Flies* as an Allegory.
2. Describe how the boys in *Lord of the Flies* are rescued from the island.
3. Describe the effort of Ralph and other boys in *Lord of the Flies* to light the "Signal Fire" and its consequences.
4. Bring out the significance of "The Sound of the Shell" in *Lord of the Flies*.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Discuss the characteristic of Postmodern literature.
2. Discuss the modernism in Indian novels.
3. Comment on the development of Postmodern Indian English Novels.

Subject Name: Shakespearean Drams

Subject Code: D.C. VIII – 445801

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Write an essay on *The Merchant of Venice* as a Romantic Comedy.
2. "The play has been called a plea for tolerance". What do you understand by this phrase? Do you agree with this point of view? Explain in detail.
3. Is there a hero in *The Merchant of Venice*? If so, to whom do you think the title is applicable?
4. The last Act: Its dramatic significance.
5. The Ring episode: Its Dramatic significance.
6. The Lottery of the Caskets: Its dramatic and symbolic significance.
7. Lorenzo-Jessica Love story: its dramatic significance.
8. *The Merchant of Venice*: A typical Shakespearean comedy.
9. Antonio's melancholy: Cause and Significance.
10. The title *The Merchant of Venice*: Its aptness and significance.
11. "Iago is the director of the tragedy and all other characters of the drama play second fiddle to him." Comment.
12. Critically discuss the role played by the handkerchief in the play.
13. Describe the course of Iago's deception of Othello, showing which incidents were planned and which were opportunistic. Does Iago succeed by skill or by luck?
14. A tragedy concerns the fall of a great man due to some flaw in his character. What is Othello's flaw, and explain how he is truly a tragic hero.
15. What are possible motives for Iago's hatred of Othello? Consider both the motives he states and the motives implied in his speech and behaviour.
16. In addition to exposing the prejudices of Venetians, discuss how the play also exposes the prejudices of the audience.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. What is the dramatic significance of the Trial Scene?
2. Critically analyze the plot-structure of the play *The Merchant of Venice*?
3. Compare and contrast the characters of Antonio and Shylock.
4. Discuss how Iago ensures the dismissal of Cassio.
5. Discuss the dramatic significance of the murder scene.
6. Discuss the dramatic significance of the brothel scene.
7. Discuss the dramatic significance of the temptation scene.
8. Discuss the significance of the Opening scene of *Othello*.
9. Discuss how age, social position, and race impact the relationship between Othello and Desdemona.

Semester III

Gujarati

Subject Name: Aarvachin Gadhyakrution (Natak)

Subject Code: D.C. V – 345502

A.C. III - 375302

આંતરિક મૂલ્યાંકનનાં પ્રશ્નો

વિભાગ ૧

નીચેનાંમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નોના જવાબ આપો

૧૫ ગુણ

1. નાટકની વિભાવના અને વિકાસ વિશે સમજાવો.
2. પાત્રોની જુદી જુદી જાતનાં અને અની ઓછી વત્તી અગત્યતાને કેન્દ્રમાં રાખીને કેટલા પ્રકાર પાડયા છે તેના નામ લખો.
3. દલપતરામે 'ભૂંગળ વિનાની ભવાઈ' નામે કયું નાટક રચ્યુંદલપતરામના જીવન વિશે તમારા શબ્દોમાં લખો.
4. મિથ્યાભિમાન નાટકમાં આવતી દ્રશ્યસંકલના તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.
5. મિથ્યાભિમાન નાટકમાં આવતા અંકો અને પ્રવેશો વિશે તમારા શબ્દોમાં સમજાવો.
6. મિથ્યાભિમાન નાટકના શરૂઆતના દ્રશ્ય વિશે વર્ણવો.મિથ્યાભિમાન નાટકમાં રચાતી તખ્તાલાયકી અને રંગમંચ વિશે જણાવો.
7. મિથ્યાભિમાન નાટકપ્રેક્ષકોની દ્રષ્ટિએ કેવું છે ઉદાહરણ સહિતસમજાવો.
8. મિથ્યાભિમાન નાટકમાં હાસ્ય અને કટુણનો સમન્વય જોવા મળે છે તે ચર્ચા કરો.
9. મિથ્યાભિમાન નાટકમાં આવતા ચરિત્રગત સંવાદો વિશે વર્ણવો.
10. દલપતરામે એ સમયમાં ટૂંકા અને પાત્રગત સંવાદોનું નિર્માણ કર્યું છે એ પ્રશ્નસ્ય છે. એ તમારા શબ્દોમાં સમજાવો.
11. મિથ્યાભિમાન નાટકનાં પાત્રોની જેમ એનાં સંવાદો પણ ચિરસ્મરણીય બની રહે તેવા છે. આ વાક્યને તમારા શબ્દોમાં સમજાવી વર્ણવો.
12. મિથ્યાભિમાન નાટકમાં આવતું પાત્ર રંગલા વિશે સંવાદોના ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
13. દલપતરામ કરી દેખાડવા માંગે છે એ મિથ્યાભિમાન નાટક દ્વારા સમજાવો.
14. મિથ્યાભિમાન નાટકનું વિષયવસ્તુ તમારા શબ્દોમાં ચર્ચા કરો.
15. અંગુલિમાલ નાટ્યકૃતિમાં આવતું રંગભૂમિનું વર્ણન તમારા શબ્દોમાં લખો.
16. અંગુલિમાલ નાટ્યકૃતિમાં આવતા દ્રશ્યોનું વર્ણન કરો.

17. અંગુલિમલ નાટકમાં આવતાં પાત્રોના નામ લખો અને તેમના વિશે ટૂંકમાં વર્ણવો
18. સાંપ્રત સમયમાં 'અંગુલિમલ' નાટકનું શું મહત્ત્વ છે તે તમારા શબ્દોમાં સમજાવો.
19. 'અંગુલિમલ' નાટકમાં આવતાં સંવાદોનું મૂલ્યાંકન તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.
20. અંગીરામ કથાકારના સંવાદોનું વર્ણન લખો.
21. 'અંગુલિમલ' નાટકનું વિષયવસ્તુ તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.
22. 'અંગુલિમલ' નાટકમાં આવતા સંવાદોમાંથી મનપસંદ સંવાદનું આસ્વાદકરાવો.
23. 'અંગુલિમલ' નાટક રાજકીય, સામાજિક અને ભ્રષ્ટાચાર વિરોધી છે તે ઉદાહરણ સહિત સમજાવો
24. 'અંગુલિમલ' નાટક સમગ્ર તથા મૂળકથાને સ્પર્શ્યા વિના મૌલિક અને સ્વતંત્ર રીતે આધુનિક દ્રષ્ટિકોણ ધરાવતું ગુજરાતી રંગભૂમિક્ષેત્રે અનોખી ભાત પાડે છે. આ વાક્યને ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

વિભાગ ૨

નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નોના જવાબ આપો

૧૦ ગુણ

1. નાટકના સંવાદોમાં કયા ગુણ હોવા જોઈએ.
2. 'અંગુલિમલ' નાટક કેટલા અંકોમાં બનેલું છે તે સવિસ્તાર તમારા શબ્દોમાં લખો.
3. શ્રી સતીશ વ્યાસને મળેલા પારિતોષિક પુસ્તકોના નામ લખો.
4. મિથ્યાભિમાન નાટકમાં આવતા પાત્રોના નામ લખો અને તમને ગમતા પાત્ર વિશે ટૂંકમાં સમજાવો.
5. કિશોર દલપતરામને બાળપણમાં શું રચવાનો શોખ હતો તેના વિશે સમજાવો.
6. દલપતરામના પુસ્તકોના નામ લખો.
7. દલપતરામના ફાર્બસ સાથેની મિત્રતા વિશે વર્ણવો.
8. શ્રી સતીશ વ્યાસે કરેલા સહસંપાદનોના નામ લખો.
9. સતીશ વ્યાસનો પરિચય જણાવો.
10. શ્રી સતીશ વ્યાસે કરેલા વિવેચનગ્રંથો તથા નાટ્યસંગ્રહ એકાંકીના નામ લખો.

આંતરિક મૂલ્યાંકનનાં પ્રશ્નો

વિભાગ ૧

નીચેનાંમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નોના જવાબ આપો

૧૫ ગુણ

1. મધ્યકાલીન સાહિત્યની મુખ્ય ભૂમિકા અને તેના સંદર્ભો સમજાવો.
2. મધ્યકાલીન સાહિત્યના સામાજિક, સાંસ્કૃતિક, રાજકીય પરિબલો અને તેની સાહિત્ય પર પડતી અસર અંગે લખો.
3. મધ્યકાલીન સાહિત્યની વિશેષતા અને મર્યાદા લખો.
4. આખ્યાનની વિશેષતા ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
5. પદ- એ મધ્યકાલીન સાહિત્યમાં કઈ રીતે વિકાસ પામે છે અને તેનું સ્વરૂપ એ સમયના વિષયને કઈ રીતે અનુકૂળ બને છે, તે સમજાવો.
6. છપ્પા સમજાવો અને તેનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
7. મધ્યકાલીન સાહિત્યમાં નરસિંહના સર્જનાત્મક જગત વિશેનું પ્રદાન સમજાવો.
8. નરસિંહના આત્મકથનાત્મક પદો અંગે સમજૂતી આપો,
9. મીરાંબાઈના જીવન વિષે માહિતી આપો.
10. મીરાંબાઈના પદમાં વ્યક્ત થતો મધ્યકાલીન સાહિત્યભાવ તેમના સર્જનના ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
11. મધ્યકાલીન સાહિત્યમાં વ્યક્ત થતી પ્રેમલક્ષણા ભક્તિના સંદર્ભે નરસિંહ-મીરાંના પદો સમજાવો
12. મધ્યકાલીન સાહિત્યમાં વ્યક્ત થતો તત્વભાવ નરસિંહ-મીરાંના પદોને ધ્યાનમાં રાખીને સમજાવો.
13. અખાના પદ અથવા છપ્પાના મુખ્ય વિષયો વિષે ચર્ચા કરો.
14. અખાના પદમાં પ્રગટતું બ્રહ્મજ્ઞાન, તત્વ સમજાવો.
15. ભાલણના પદમાં પ્રગટતી મધ્યકાલીન વિશેષતા લખો.
16. અખાની જાણીતી કૃતિ વિષે વિસ્તારથી લખો.
17. ભાલણના પદમાં મુખ્યભાવ કયો પ્રગટે છે, પદના ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવો.
18. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના મુખ્ય લક્ષણો લખો.
19. નરસિંહ મહેતા, મીરાં અને દયારામની કવિતામાં પ્રગટતા પ્રેમલક્ષણા ભક્તિના પદો સ્પષ્ટ કરો.
20. પ્રેમાનંદના આખ્યાનોની વિશેષતા જણાવો.
21. શામળની વાર્તાસ તત્વના મુખ્ય લક્ષણો લખો.

22. સ્વામીનારાયણ સંપ્રદાયના કવિઓની વિશેષતા લખો
23. મધ્યકાલીન સાહિત્યમાં પ્રગટતો અધ્યાત્મભાવ અને તેના સર્જકની વિશેષતા લખો.
24. મધ્યકાલીન સાહિત્યમાં પ્રેમલક્ષણોલક્ષિતના પદો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો

વિભાગ ૨

નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નોના જવાબ આપો

૧૦ ગુણ

1. અખાની કવિતામાં પ્રગટતો તત્ત્વભાવ લખો.
2. મીરાંબાઈના સાહિત્યની વિશેષતા સમજાવો.
3. ગરબી વિષે નોંધ લખો.
4. પદ્યવાર્તાનું સ્વરૂપ કેવું હતું, તેના વિષે નોંધ લખો
5. મધ્યકાલીન સાહિત્યના મુખ્ય લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
6. ભાલણની કૃતિમાં વ્યક્ત થતો ભાવ લખો.
7. મધ્યકાલીન સાહિત્ય સ્વરૂપ વિષે નોંધ લખો : પદ, છપ્પા, ગરબી, આખ્યાન, પદ્યવાર્તા
8. મધ્યકાલીન સાહિત્યમાં પ્રગટતો કૃષ્ણપ્રેમ લખો

Subject Name: Vanijya Patravayavhar ane Prayojanmulak Lekhan

Subject Code: Ap.C. - 365102

આંતરિક મૂલ્યાંકનનાં પ્રશ્નો

વિભાગ ૧

નીચેનાંમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નોના જવાબ આપો

૧૫ ગુણ

1. જીવનવીમાનું પ્રીમિયમ ભરવાનું ચૂકી ગયા છે તે માટે કરવાની કાર્યવાહીની જાણ કરતો પત્ર લખો
2. જહાજ ડૂબી ગયું છે જાણકારીમાંની યાદી અને મૂલ્યની જાણકારી આપતો પત્ર વીમા કંપનીને લખો
3. જનરલ સ્ટોર માં શોર્ટ સર્કિટને કારણે આગ લાગવાથી થયેલ નુકશાન અંગે દાવો કરતો પત્ર વીમા કંપનીને લોકો સાથે માલમત્તાની યાદી જોડો.
4. કાપડની દુકાનમાં આગ લાગવાથી થયેલ નુકશાન અંગે વીમા કંપનીને જાણ કરતો પત્ર લખો માલમત્તાની યાદી સાથે જોડો.
5. કાર્ગો વિમાન અકસ્માત થવાથી થયેલા નુકસાન અંગે દાવો કરતો પત્ર વીમા કંપનીને લખો માલમત્તાની યાદી જોડો.

વિભાગ ૨

નીચેનાંમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નોના જવાબ આપો

૧૦ ગુણ

1. તમારી જીવન વીમાની પોલિસી થાકી ગઈ છે તો એમના પૈસા તમારા અકાઉન્ટમાં જમા કરવા માટે વિનંતી કરતો પત્ર સંબંધિત અધિકારીને લખો.
2. તમારી જીવન વીમાની પોલિસીનું સર્ટિફિકેટ ખોવાઈ ગયું છે તો ડુબલીકેટ સર્ટિફિકેટ મેળવવા અંગેની અરજી કરો
3. જીવન વીમાની પોલિસી દાદાના નામ પર છે તો તેમનું મૃત્યુ થવાથી આગળની કાર્યવાહી કરવા વિનંતી

Semester IV

Gujarati

Subject Name: Aarvachin Padhyakruti

Subject Code: D.C. VII – 445702

A.C. IV - 475402

આંતરિક મૂલ્યાંકનનાં પ્રશ્નો

વિભાગ ૧

નીચેનાંમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નોના જવાબ આપો

૧૫ ગુણ

1. ખંડકાવ્યનો વિકાસ તમારા શબ્દોમાં ચર્ચો.
2. બાહુક કથા તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.
3. બાહુક કથામાં આધુનિક નળનું વર્ણન થયું છે તે સમજાવો.
4. બાહુક કથાને આધુનિક કથા તરીકે વર્ણવો.
5. બાહુક – ખંડકાવ્ય છે તે તમારા શબ્દોમાં સમજાવો
6. નલનું અંતે અ-નલ થવું ,બાહુક બનવું, સ્વત્વલોપનો અનુભવ કરવાની દશાનો નિર્દેશ
- a. મળે છે એ વાક્ય સમજાવો બાહુક વિષય વસ્તુ વિશે ટૂંકનોંધ લખો.
7. બાહુક કાવ્યના ત્રણ સર્ગો વિશે ટૂંકમાં માહિતી આપો.
8. બાહુક કાવ્ય દ્વારા કવિ ચિનુ મોદી કયો નવો દષ્ટિકોણ આલેખે છે તે તમારા શબ્દોમાંવર્ણવો.
9. દીર્ઘ કાવ્ય એટલે શું બાહુક એક દીર્ઘકાવ્ય છે એ સમજાવો.
10. બાહુક દીર્ઘકાવ્યમાં કવિએ શું દર્શાવવામાં વધુ રસ બતાવ્યો છે તે કાવ્યને આધારે લખો.
11. નળ એક જગ્યાએ સ્થાયી વટવૃક્ષને જોઈ શું વિચારે છે તે વિસ્તારથી સમજાવો.
12. ભૂતકાળને જો કાંચળી ઉતારવાની જેમ ઉતારી શકાય તો પીડાકારક નથી બનતો બાહુક બાહુકકાવ્યને આધારે સમજાવો.
13. બાહુક કાવ્યમાં કયા અલંકારોનો ઉપયોગ કર્યો છે તે ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવો.
14. ચિનુ મોદીની દીર્ઘ કૃતિ 'બાહુક'માં આવતી આકારનિર્મિત વિશે ટૂંકમાં સમજાવો.
15. ચિનુ મોદીની દીર્ઘ કૃતિ 'બાહુક'માં પ્રગટતી અભિવ્યક્તિનું વર્ણન કરો
16. હું – પરાયી નગરીમાં- ઊભા કરેલા, - સ્ફટિક પાષણના – મનુષ્યકદ શિલ્પનો – ચૈતન્યરહિત – દક્ષિણ કર હોઉ – એવી – અસહાય સ્થિતિમાં – મૂઢમતિ થઈ – પથ્થરના ધનુષ્યની – ખેંચાયેલી પણ જો – અફળ, - ચિત્રિત-
17. ભાથામાં – તિક્ષ્ણપણાના અભાવે પીડિત – બાણ જેવો- ગતિવિહીન – મૃતવત્ થઈ ઊભો હતો.....
18. ઉપરની પ્રથમ સર્ગની નળની ઉક્તિ વિશે તમારા શબ્દોમાં સમજાવો. બાહુકની કૃતિને મૂળ મહાભારતની કૃતિ સાથે સરખાવો
19. બાહુક કૃતિમાં ચિનુ મોદીએ કરેલા મુખ્ય પરિવર્તનો.

20. આધુનિક કૃતિ તરીકે બાહુકનું મૂલ્યાંકન કરો.
21. "કાવ્યનો વિષય પૌરાણિક છે પણ અર્થઘટન નવીન છે." આ વિધાનની 'બાહુક'ને આધારે ચર્ચા કરો
22. ચિનુ મોદીની વિશિષ્ટ કાવ્ય રચના તરીકે 'બાહુક'ને સમજાવો.
23. ચિનુ મોદીના 'બાહુક'માં આંતરકૃતિત્વનો વિનિયોગ થયેલો છે તે સમજાવો
24. બાહુક કાવ્યનું વિષય વસ્તુ વર્ણવો.
25. બાહુક કાવ્યને નાટ્યાત્મક ખંડકાવ્ય પણ કહેવાય સમજાવો.
26. નળની ઉક્તિમાં રાજા હોવાનો ભાવ ઓછો અને એક હારેલા મનુષ્યની પીડા વધુ વ્યક્ત થઈ છે તે વિષય વસ્તુને આધારે સમજાવો

વિભાગ ૨

નીચેનાંમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નોના જવાબ આપો

૧૦ ગુણ

1. ખંડકાવ્યની સંજ્ઞા આપી તેનું સ્વરૂપ અને વિકાસસમજાવો.
2. ખંડકાવ્યનું સ્વરૂપ અને વિકાસ વર્ણવો.
3. ખંડકાવ્યોમાં કેટલા પાત્રોને સ્થાન હોય છે અને કયાપ્રકારની કથામાંથી લેવામાં આવે છે તે જણાવો.
4. ચિનુ મોદીનો સર્જક પરિચય કરાવો
5. કવિશ્રી ચિનુ મોદીએ સાહિત્યક્ષેત્રે આપેલું પ્રદાન સ્પષ્ટ કરો.
6. સર્જક ચિનુ મોદીને કરેલ અનુવાદ ને સંપાદનના પુસ્તકોના નામ જણાવો
7. બાહુક કૃતિમાં આવતા પાત્રો વિશે તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.
8. નળ અને દમયંતીનું પાત્રાલેખન કરો.
9. બાહુક કૃતિના ગૌણપાત્રો
10. "નળની મનઃસ્થિતિ એટલે 'બાહુક'ની કથાસૃષ્ટિ" સમજાવો.
11. સમગ્ર કૃતિના કેન્દ્રમાં પરિવર્તનની ક્રિયાના વિષાદ - વેદના રહેલા છે
12. તે સમજાવો
13. 'બાહુક' કૃતિ દીર્ઘ ઊર્મિકાવ્ય ગણાય છે' વિધાન સ્પષ્ટ કરો

આંતરિક મૂલ્યાંકનનાં પ્રશ્નો

વિભાગ ૧

નીચેનાંમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નોના જવાબ આપો

૧૫ ગુણ

1. ગુજરાતી સાહિત્યમાં અર્વાચીન સમય કઈ રીતે ઉપયોગી અને વિકાસ લાવનાર બને છે, કારણો ચર્ચો.
2. સાંસ્કૃતિક અને સામજિક વિકાસ પર બદલાતા સમયની કઈ રીતે અસર પડી, ઉદાહરણ સાથે લખો.
3. અર્વાચીન સમયમાં સોનેટ, ખંડકાવ્ય અને નવલકથા સ્વરૂપના વિકાસ અનેગે લખી, સ્વરૂપના લક્ષણો સ્પષ્ટ કરો.
4. સાહિત્યકાર ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠી વિષે વિગતે માહિતી તેમના સાહિત્યસર્જન વિષે આપો.
5. ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠીના સાહિત્યમાં પ્રગટતા પંડિત યુગના લક્ષણો સ્પષ્ટ કરો.
6. પંડિતયુગના સર્જક કાન્તની વિશેષતા અને વિવિધતા વિષે લખો.
7. કાન્તના સાહિત્ય-સર્જન વિષેની માહિતી આપો.
8. સુધારકયુગના લક્ષણો લખી નર્મદના સાહિત્ય વિષે સમજાવો.
9. અર્વાચીન યુગનો આરમ્ભ થતાં સાહિત્યમાં આવેલા પરિવર્તન વિષે જણાવો.
10. નર્મદના સાહિત્ય વિષે લખો અને તેમના સાહિત્યમાં પ્રગટ થતાં અર્વાચીન સાહિત્યના લક્ષણો લખો.
11. દલપતરામ અને સુધારક યુગના વિશેષો સ્પષ્ટ કરો.
12. દલપતરામના સમગ્ર સાહિત્ય સર્જન વિષે લખો.
13. નવલરામના સાહિત્ય સર્જનની વિવિધતા લખો.
14. કલાપીના સાહિત્ય સર્જન વિષે વિગતે લખો.
15. કલાપીના સાહિત્યની વિવિધતા વિષે લખો.
16. મણિલાલ દ્વિવેદીના સર્જનની વિશેષતા લખો.
17. મણિલાલ દ્વિવેદીએ સાહિત્યના વિવિધ સ્વરૂપોમાં કાર્ય કર્યું છે, તેનો પરિચય આપો.
18. મણિલાલ દ્વિવેદી વિષે નોંધ લખો.
19. ન્હાનાલાલની ઊર્મિકવિતા વિષે લખો.
20. નરસિંહરાવ દિવેદિયાના સમગ્ર સાહિત્ય વિષે લખો.

વિભાગ ૨

નીચેનાંમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નોના જવાબ આપો

૧૦ ગુણ

1. ગુજરાતી સાહિત્યના સુધારક યુગ અને પંડિતયુગના લક્ષણો તારવીને લખો.
2. સર્જક કાન્ત વિષે વિગતે માહિતી આપો.
3. કલાપીની કવિતા એટલે ઊર્મિનો આગવો વિશેષ, સમજાવો
4. સુધારકના યુગના પ્રથમ સર્જક તરીકે દલપતરામના પ્રદાનને લખો.
5. કાન્તના સાહિત્યની વિશેષતા લખો
6. કવિ ન્હાનાલાલની વિશેષતા લખો.
7. નવલરામ સાહિત્યના વિશેષો લખો.
8. કલાપીની કવિતાની વિશેષતા લખો.

આંતરિક મૂલ્યાંકનનાં પ્રશ્નો

વિભાગ ૧

નીચેનાંમાંથી કોઈપણ એક નિબંધ લખો.

૧૫ ગુણ

1. આજની ટીવી સીરીયલો અને વાસ્તવિક જીવન
2. શહેરનોવિકાસ અને પ્રકૃતિનો વિનાશ
3. દહેજનું દૂષણ
4. નગરજીવનની વિષમતા
5. ઋતુઋતુના રંગ
6. વર્ષાનું તાંડવ
7. આ જાહેરખબરોથી તોબા તોબા
8. આવ રે વરસાદ!
9. અણગમતા અતિથિદેવો
10. ભૂલ કરવાની મજા

વિભાગ ૨

નીચેનાંમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નોના જવાબ આપો

૧૦ ગુણ

1. શહેરમાં થયેલ વરસાદની વાવાઝોડાનો અહેવાલ લખો.
2. તમારી કોલેજમાં યોજાયેલ ગુજરાતીનો અધ્યાપક સંઘ નો અહેવાલ લખો.
3. તમારી કોલેજનો સુવર્ણ જયંતી મહોત્સવના ઉદઘાટન ના કાર્યક્રમનો અહેવાલ લખો.
4. અમદાવાદમાં થયેલ બોમ્બ બ્લાસ્ટની ઘટનાઓનો અહેવાલ લખો.
5. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ ૪૪મું અધિવેશનનો અહેવાલ લખો.
6. તમારી કોલેજમાં યોજાયેલ નવરાત્રી મહોત્સવના કાર્યક્રમનો અહેવાલ લખો.

Semester III

Hindi

Subject Name:	Adhunik Gadya: Rekhacharitra Evam Sansmaran
Subject Code:	D.C. V – 345503
	A.C. III - 375303

आंतरिक मूल्यमापन के लिए प्रश्न

विभाग १

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१५ अंक

1. कन्हलाल मिश्र ' प्रभाकर का संक्षिप्त जीवन - परिचय दीजिये ।
2. कन्हलाल मिश्र ' प्रभाकर ' की रचनाओं का संक्षेप में उल्लेख कीजिये ।
3. संस्मरण की विशेषताएँ बताइये ।
4. 'रेल के पहियों की गडगडाहट में ' का सार लिखिए ।
5. 'रेल के पहियों की गडगडाहट में ' के आधार पर लेखक और मोती के स्नेह का वर्णन कीजिये ।
6. लाइना का चरित्र | कीजिये चित्रण -
7. अकीला की चारित्रिक विशेषताओं पर प्रकाश डालिए ।
8. 1942 के देश के हालत का वर्णन ' बयालीस के ज्वार की उन लहरों में ' के आधार पर कीजिये ।
9. 'माटी हो गयी सोना ' के महत्वपूर्ण स्त्री - पात्रों की चारित्रिक विशेषताएँ बताइये ।
10. भाषा की दृष्टि से ' माटी हो गयी सोना ' का विवेचन कीजिये ।
11. शब्दी की दृष्टि से ' माटी हो गयी सोना ' का मूल्यांकन कीजिये ।
12. भाषा - शब्दी की दृष्टि से ' माटी हो गयी सोना ' के रेखाचित्रों \ संस्मरणों का सोदाहरण विवेचन कीजिये ।
13. बयालीस के ज्वार की उन लहरों में ' का उद्देश्य लिखिए ।
14. 'अबिसीनिया के उस सूने शहर में ' का उद्देश्य लिखिए ।
15. 'लाल अंगारों की उस मुस्कान में ' का उद्देश्य लिखिए ।
16. 'ग्रीस के उन तूफानी दिनों में ' का उद्देश्य लिखिए ।

विभाग २

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१० अंक

1. रेखाचित्र की विशेषताएँ बताइये ।
2. संस्मरण से आप क्या समझते हैं ?
3. रेल के पहियों की गडगडाहट में ' के आधार पर मोती का वर्णन कीजिये।
4. प्रतिहिंसा के उन पावन क्षणों में ' का सार लिखिए ।
5. सरदार ऊधमसिंह का वर्णन कीजिये ।
6. कनिंघम का चरित्र - चित्रण कीजिये ।
7. मोती की विशेषताएँ रेखांकित कीजिये ।
8. रामभज की चारित्रिक विशेषताओं पर प्रकाश डालिए ।
9. हमीर का चरित्र | चित्रण कीजिये -
10. हेलेना के चरित्र की विशेषताएँ बताइये ।
11. मानवीय पशुता की उस बाढ़ में ' का उद्देश्य लिखिए ।

Subject Name: Sahitya Vivechan

Subject Code: D.C. VI – 345603

आंतरिक मूल्यमापन के लिए प्रश्न

विभाग १

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१५ अंक

1. उपन्यास को परिभाषित करते हुए उसके तत्त्वों पर प्रकाश डालिए।
2. कहानी के तत्त्वों की चर्चा किजिए।
3. नाटक को परिभाषित करते हुए उसके तत्त्वों की विवेचना किजिए।
4. निर्बंध शब्द का अर्थ बताते हुए उसके तत्त्वों की चर्चा किजिए।
5. आलोचना का स्वरूप समझाते हुए उसकी विशेषताएँ बताइए।
6. आलोचना के प्रमुख प्रकारों का उल्लेख कीजिए।
7. आलोचना शब्द का अर्थ बताते हुए आलोचक के गुणों पर प्रकाश डालिए।
8. उपन्यास या कहानी या नाटक के प्रकारों की विवेचना कीजिए।
9. निबंध के प्रकारों पर प्रकाश डालिए।
10. उपन्यास या कहानी या नाटक या निबंध के स्वरूप पर प्रकाश डालिए।

विभाग २

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१० अंक

1. साहित्य की परिभाषा देते हुए साहित्य और समाज या विज्ञान या नैतिकता या व्यक्तित्व से संबंध बताइए।
2. साहित्य शब्द का अर्थ बताते हुए उपर्युक्त सबसे संबंध।
3. साहित्य के प्रेरणा स्रोतों पर प्रकाश डालिए।
4. एकांकी का स्वरूप बताते हुए उसके तत्त्वों पर प्रकाश डालिए।
5. रेखाचित्र का परिभाषा देते हुए उसके तत्त्वों का उल्लेख कीजिए।
6. संस्मरण का स्वरूप स्पष्ट कीजिए।
7. आत्मकथा का स्वरूप समझाइए।
8. जीवनी के स्वरूप पर प्रकाश डालिए।
9. यात्रा वर्णन का परिचय दीजिए। (तत्व व विशेषताओं आदि पर भी प्रश्न पूछ सकते हैं।)
10. डायरी व पत्र—साहित्य का परिचय दीजिए। (इनपर टिप्पणी भी पूछी जा सकती है।)

Subject Name: Bhasha

Subject Code: Ap.C. I- 365103

आंतरिक मूल्यमापन के लिए प्रश्न

विभाग १

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१५ अंक

- १) परिनिष्ठीत भाषा और कृत्रिम भाषा का परिचय दिजिए।
- २) भाषा और साहित्य का संबंध स्पष्ट कीजिए।
- ३) भाषा और समाज का संबंध स्पष्ट कीजिए।
- ४) भाषा की परिभाषा देकर भाषा और व्याकरण को स्पष्ट कीजिए।
- ५) भाषा की विशेषताएं समझाइए।
- ६) भाषा की उत्पत्ति संबंधी किन्ही चार सिद्धान्तों को सामान्य परिचय दीजिए।
- ७) भाषा की परिभाषा देकर भाषा परिवर्तन के आभ्यंतर कारणों की चर्चा कीजिए।
- ८) भाषा की परिभाषा देकर भाषा परिवर्तन के सहय कारणों की चर्चा कीजिए।
- ९) भाषा का महत्त्व समझाइए।
- १०) भाषा विकास के सोपनो को स्पष्ट कीजिए।

विभाग २

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१० अंक

- १) भाषा और साहित्य
- २) अपभाषा एवं फूट भाषा
- ३) मिश्रित भाषा एवं परिनिष्ठीत भाषा
- ४) भाषा और विभाषा के भेदक तत्त्व
- ५) विभाषा को भाषा में बदलने के धार्मिक एवं साहित्यिक साधन
- ६) व्यावसायिक एवं कृत्रिम भाषा
- ७) विभाषा को भाषा में बदलने के प्राकृतिक एवं सामाजिक साधन
- ८) भाषा और व्याकरण.

Semester IV

Subject Name:	Adhunik Padya: Chhayavadottar
Subject Code:	D.C. VII – 445703
	A.C. IV - 475403

आंतरिक मूल्यमापन के लिए प्रश्न

विभाग १

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१५ अंक

१. हिमालय कविता में व्यक्त राष्ट्रीय भावना को स्पष्ट कीजिए ।
२. अर्जुन- भीम को क्यों वापस लाना चाहता है?
३. 'अकाल और उसके बाद' का चित्रण कविने किस प्रकार किया है?
४. आम आदमी की तकलीफ को 'अकाल और उसके बाद' कविता में किस प्रकार व्यक्त किया गया है?
५. 'अकाल और उसके बाद' कविता के सार को लिखिए।
६. 'जो बीत गई सो बात गई' कविता में व्यक्त जीवन दर्शन को स्पष्ट कीजिए।
७. निराशा में की आशा का किरण नजर आता है इस कथन को 'जो बीत गई सो बात गई' कविता के आधारपर स्पष्ट कीजिए।
८. दुष्यंत कुमार के शेरों में समकालीन जीवन की त्रासदी का सटीक चित्रण हुआ है - सिद्ध कीजिए।
९. "बीमारी में बेटे के साथ (एक)" में व्यक्त बेटे के मन की छटपटाहट को स्पष्ट कीजिए।
१०. "बीमारी में बेटे के साथ (दो)" में छोटा बच्चा अपनी माँ से क्या जिद्द करता है - प्रमाणित कीजिए।
११. ग़ज़ल में अभिव्यक्त आशय को अपने शब्दों में लिखिए।
१२. "बीमारी में बेटे के साथ (एक)" में छोटा बच्चा अपनी माँ का अभिभावक बन गया है - प्रमाणित कीजिए।

विभाग २

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१० अंक

१. हिमालय की विशेषताओं को कविने किस प्रकार स्पष्ट किया है?
२. 'अकाल और उसके बाद' कविता के उद्देश्य को स्पष्ट कीजिए।
३. 'जो बीत गई सो बात गई' कविता में व्यक्त संवेदना के स्वरूप को स्पष्ट कीजिए।
४. दुष्यंत कुमार की ग़ज़ल में समकालीन भारतीय जीवन का यथार्थ चित्रण हुआ है - प्रमाणित कीजिए।
५. "बीमारी में बेटे के साथ (एक)" की संवेदना की विवेचना कीजिए।
६. "बीमारी में बेटे के साथ (दो)" की संवेदना की विवेचना कीजिए।
७. माँ-बेटे एक-दूसरे के भाव को जानकर क्यों हँसने लगे? अथवा माँ ने अपने बेटे को छाती से कैसे लगा लिया?

Subject Name:	Kavyashastra
Subject Code:	D.C. VIII – 445803

आंतरिक मूल्यमापन के लिए प्रश्न

विभाग १

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१५ अंक

१. काव्य लक्षण का आशय बताते हुए, संस्कृत को आचार्यों द्वारा निर्धारित काव्य लक्षणों की चर्चा कीजिए ।
२. हिंदी के विद्वानों द्वारा निर्धारित काव्य लक्षणों पर प्रकाश जा लिए।
३. काव्य हेतु का आशय बताते हुए, संस्कृत आचार्यों द्वारा निर्दिष्ट काव्य हेतुओं की चर्चा कीजिए ।
४. हिंदी और पाश्चात्य विद्वानों द्वारा निरूपित काव्य हेतुओं पर प्रकाश डी लिए।
५. काव्य हेतु का अर्थ स्पष्ट करते हुए, काव्य हेतु को रूप नें प्रतिभा, व्युत्पत्ति और अभ्यास पर प्रकाश डी लिए।
६. काव्य के तत्व का आशय बताते हुए किन्हीं दो काव्य को तत्व की चर्चा कीजिए ।
७. काव्य प्रयोजन या आशय बताते हुए मम्मट द्वारा निर्धारित काव्य प्रयोजनों पर प्रकाश डालिए।
८. हिंदी कवियों द्वारा निरूपित काव्य प्रयोजन की चर्चा कीजिए ।
९. काव्य प्रयोजन का आशय बताते हुए पाश्चात्य विद्वानों द्वारा निरूपित काव्य प्रयोजन की चर्चा कीजिए ।
१०. काव्य प्रयोजनों पर प्रकाश डालिए।
११. महाकाव्य का आशय को करते हुए महाकाव्य की अवधारणा स्पष्ट कीजिए।
१२. महाकाव्य की अवधारणा स्पष्ट करते हुए महाकाव्य की विशेषताओं की चर्चा कीजिए ।
१३. खंडकाव्य का आशय स्पष्ट करते हुए खंडकाव्य के स्वरूप की चर्चा कीजिए ।
१४. खंडकाव्य की अवधारणा स्पष्ट करते हुए खंडकाव्य की विशेषताओं की चर्चा कीजिए ।
१५. मुक्तक काव्य की अवधारणा और स्वरूप को स्पष्ट कीजिए।
१६. छंद का आशय बताते हुए काव्य में छंद का महत्व स्पष्ट कीजिए।
१७. काव्य में छंद का स्थान स्पष्ट करते हुए किन्हीं दो छंदों को सोदाहरण स्पष्ट कीजिए।
१८. काव्य में अलंकार का महत्व बताते हुए किन्हीं दो अलंकारों को सोदाहरण स्पष्ट कीजिए।
१९. पाठ्यक्रम में निर्धारित अलंकारों को सोदाहरण स्पष्ट कीजिए।
२०. रस को स्वरूप को स्पष्ट कीजिए।
२१. रस का अर्थ स्पष्ट करते हुए रस के अंगों पर प्रकाश जा लिए।

१. पाश्चात्य विद्वानों द्वारा निरूपित काव्य लक्षणों को स्पष्ट कीजिए।
२. काव्य लक्षण सा अर्थ स्पष्ट करते हुए, विभिन्न विद्वानों द्वारा निर्धारित काव्य लक्षणों की चर्चा कीजिए ।
३. काव्य को तत्वों को स्पष्ट कीजिए।
४. काव्य प्रयोजन का अर्थ स्पष्ट करते हुए भारतीय आचार्यों द्वारा निरूपित काव्य प्रयोजनों की चर्चा कीजिए ।
५. महाकाव्य की अवधारणा स्पष्ट करते हुए महाकाव्य की स्वरूप को बताइए।
६. महाकाव्य के स्वरूप पर प्रकाश डालिए।
७. खंडकाव्य की अवधारणा और स्वरूप को स्पष्ट कीजिए।
८. मुक्तक काव्य का आशय बताते हुए मुक्तक काव्य के स्वरूप की चर्चा कीजिए ।
९. पाठ्यक्रम में निर्धारित छंदों को सोदाहरण समझाइए।
१०. अलंकार का आशय बताते हुए काव्य में अलंकार का स्थान स्पष्ट कीजिए।
११. रस के प्रमुख प्रकारों को सोदाहरण स्पष्ट कीजिए।
१२. शब्द शक्ति का आशय स्पष्ट करते हुए प्रमुख शब्द शक्तियों की चर्चा कीजिए ।

Subject Name: Hindi Bhasha Evem Lipi

Subject Code: Ap.C. II – 465203

आंतरिक मूल्यमापन के लिए प्रश्न

विभाग १

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१५ अंक

१. प्रमुख भारतीय आर्य भाषाओं का परिचय दीजिए।
२. हिंदी भाषा की विकासयात्रा पर प्रकाश डालिए।
३. हिंदी भाषा के शब्द समूह पर प्रकाश डालिए।
४. राजभाषा का आशय स्पष्ट करते हुए राजभाषा हिंदी के स्वरूप और क्षेत्र पर प्रकाश डालिए।
५. राजभाषा की अवधारणा स्पष्ट करते हुए राजभाषा की विशेषताओं की चर्चा कीजिए।
६. राजभाषा बनाम राष्ट्रभाषा पर निबंध लिखिए।
७. हिंदी की प्रमुख विभाषाओं पर विस्तार से चर्चा कीजिए।
८. हिंदी की संवैधानिक स्थिति की चर्चा कीजिए।
९. भारतीय संविधान और हिंदी पर निबंध लिखिए।
१०. हिंदी भाषा के प्रचार प्रसार में संलग्न महत्वपूर्ण संस्थाओं के योगदान पर प्रकाश डालिए।
११. भाषा और लिपि का अर्थ बताते हुए दोनों का अंतर्संबंध स्पष्ट कीजिए।
१२. भाषा और लिपि का साम्य-वैषम्य की चर्चा कीजिए।
१३. लिपि का अर्थ स्पष्ट करते हुए खरोष्ठी लिपि को समझाइए।

विभाग २

निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर लिखिए (कोई भी एक)

१० अंक

१. हिंदी शब्द की व्युत्पत्ति और अर्थ को स्पष्ट कीजिए।
२. हिंदी भाषा के अर्थ को समझाते हुए तत्सम और तद्भव शब्दों की चर्चा कीजिए।
३. संपर्क भाषा के रूप में हिंदी पर अपने विचार व्यक्त कीजिए।
४. राष्ट्रभाषा का आशय बताते हुए राष्ट्रभाषा की अवधारणा स्पष्ट कीजिए।
५. हिंदी की प्रमुख विभाषा के रूप में खड़ी बोली हिंदी और उर्दू की चर्चा कीजिए।
६. ब्राह्मी लिपि पर टिप्पणी लिखिए।
७. लिपि का अर्थ बताते हुए देवनागरी लिपि को स्पष्ट कीजिए।
८. देवनागरी लिपि के गुणों की चर्चा कीजिए।

Semester III

Marathi

Subject Name:	Marathi Kavita
Subject Code:	D.C. V – 345504
	A.C. III - 375304

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

15 गुण

१. 'कविता' हा साहित्यप्रकार इतर साहित्यप्रकारांपेक्षा वेगळा ठरतो याची सोदाहरण चर्चा करा.
२. 'कविता' या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप सविस्तर विशद करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

10 गुण

१. 'कविता' या साहित्यप्रकाराची संकल्पना विशद करून तिची वैशिष्ट्ये सोदाहरण नोंदवा.
२. 1975 नंतरच्या सामाजिक व सांस्कृतिक घडामोडींचा आढावा घ्या.

Subject Name: Marathi Bhasha Ani Vyakaran

Subject Code: D.C. VI – 345604

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

15 गुण

१. भाषेचे स्वरूप स्पष्ट करा
२. समाजभाषा व व्यक्तिभाषा यातील फरक सांगा
३. समाज व भाषा यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा
४. समाजातील भाषेचे महत्त्व विशद करा
५. भाषिक कोश समृद्ध होण्याची कारणे सांगा
६. प्रमाणभाषा काय ते सांगून स्वरूप व विशेष स्पष्ट करा.
७. वऱ्हाडी बोलीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
८. अहिरणी बोलीची उच्चार प्रकिया विशद करा.
९. शब्द म्हणजे काय ते स्पष्ट करा .
१०. विकारी शब्द जाती व अविकारी शब्द जाती स्पष्ट करा.
११. क्रियापद (धातू) या शब्दजातीचे प्रकार सांगा.
१२. क्रियाविशेषण अव्ययाचे स्वरूप सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

10 गुण

१. वर्ण हि संकल्पना स्पष्ट करा.
२. मराठी वर्णमालेची सरंचना सांगा.
३. अं आणि अः हे वर्ण स्वर नाही हे स्पष्ट करा.
४. वर्णांची उच्चारस्थाने स्पष्ट करा.
५. बोली निर्मितीची कारणे विशद करा.
६. शब्दांच्या आठ जाती लिहा.

Subject Name: Sahityachi Bhasha

Subject Code: Ap.C I-365104

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

15 गुण

1. भाषेचे स्वरूप स्पष्ट करा.
2. शास्त्रभाषेचे स्वरूप लिहा.
3. व्यवहारभाषा आणि साहित्याभाषा यांच्यातील साम्यभेद लिहा.
4. भाषेचे स्तर स्पष्ट करा.
5. वाक्प्रचारांचे स्वरूप लिहा.
6. वाक्प्रचार, म्हणी यांचे साहित्यातील स्थान स्पष्ट करा.
7. रूपकाचे साहित्यातील स्थान सांगा
8. अर्थव्यवहारातील शब्दशक्तीचे महत्त्व लिहा.
9. प्रतिमेची वशिष्टे स्पष्ट करा.
10. प्रतीकांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

10 गुण

1. भाषेची लक्षणे सांगा.
2. भाषेची वशिष्टे लिहा
3. अलंकारांचे प्रकार सांगा.
4. उपमाचे स्वरूप स्पष्ट करा
5. म्हणींची वशिष्टे लिहा.
6. मिथकांचे कार्य सांगा.

Semester IV

Subject Name:	Marathi Vyakaran
Subject Code:	D.C. VIII – 445804

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उतर सोडवा (कोणत्याही एक)

15 गुण

१. लिंग हि संकल्पना स्पष्ट करून त्याचे प्रकार उदाहरण सहित स्पष्ट करा .
२. लिंग बदलाचे नियम उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
३. पुल्लिंग नामाचे नियम स्पष्ट करा.
४. स्त्रीलिंगी नामाचे नियम स्पष्ट करा.
५. वचन हि संकल्पना स्पष्ट करून याचे प्रकार स्पष्ट करा.
६. पुरुष विचार उदाहरणासहित स्पष्ट करा
७. पुरुष हि संकल्पना स्पष्ट करून 'अस' धातू च्या संदर्भात पुरुष वाचन व लिंग विचार लिहा
८. पुरुष हि संकल्पना स्पष्ट करून त्याचे प्रकार उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
९. विभक्ती म्हणजे काय सांगून, मराठी पारंपारिक विभक्ती किती मांडल्या आहेत. आणि त्या मानने गरजेचे आहे का ते स्पष्ट करा?
१०. विभक्ती अर्थावरून मानाव्यात की प्रत्यया वरून मानाव्यात ते स्पष्ट करा ?
११. विभक्तींच्या पारंपारिक रचनेत विवाद्य विभक्ती कोणत्या ते सांगा ?
१२. विभक्ती म्हणजे काय हे सांगून विभक्ती मधील तृतीया आणि चतुर्थी या वादाचा परामर्श घ्या ?
१३. मराठीत षष्ठी विभक्ती मानावी का याबद्दलचे मतभेद लिहा ?
१४. आख्यात संकल्पना स्पष्ट करून दामल्यांचा आख्यात विचार स्पष्ट करा.
१५. आख्यात प्रत्यायावरून मानाव्यात कि अर्थावरून तुमचे मत स्पष्ट करा.
१६. आख्याताच्या संख्येबाबत व्याकरण करांच्या मतमतांतराची चर्चा करा.
१७. दादोबांनी मांडलेली आख्यात संकल्पना स्पष्ट करा.
१८. दादोबांनी एकूण किती आख्याते मंडळी सव्विस्तर चर्चा करा.
१९. प्रयोग म्हणजे काय? दामल्यांनी स्पष्ट केलेल्या कोणत्याही एका प्रयोग प्रकाराचे सव्विस्तर विवेचन करा.
२०. प्रयोगाचे कोणतेही दोन प्रकार स्पष्ट करा
२१. संकीर्ण प्रयोग स्पष्ट करून त्याचे प्रकार उदाहरण सहित स्पष्ट करा
२२. दामल्यांनी केलेली प्रयोगाची व्याख्या सांगून कर्तरी प्रयोगाचे प्रकार स्पष्ट करा
२३. भावे प्रयोगाची व्याख्या सांगून भावे प्रयोगाचे प्रकार स्पष्ट करा

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

10 गुण

१. लिंग संकल्पना
२. वचन संकल्पना
३. पुरुष संकल्पना
४. पंचमी विभक्ती
५. द्वितीयेचे प्रत्यय
६. विभक्ती प्रत्ययांचे विशेष
७. अख्यातांची एकूण रूपे स्पष्ट करा.
८. कृदंत व अख्यातातील फरक
९. 'प्रयोग' संकल्पना
१०. भावे प्रयोग
११. प्रधान कर्तुक कर्मणी व गौण कर्तुक कर्मणी यांतील फरक
१२. कर्मणी प्रयोगाचे प्रकार
१३. कर्तरी प्रयोगाचे प्रकार
१४. संकीर्ण प्रयोगाचे प्रकार

Semester III

Economics

Subject Name: Sector Wise Features of Indian Economy Since 1991

Subject Code: D.C. V – 345506

A.C. III - 375306

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Explain the concept and meaning of developed and developing economies.
2. What are the characteristics of Indian economy as developing economy?
3. State and explain the role of agricultural sector in the development of Indian Economy.
4. Compare the Indian economy (Developing Economy) with the developed economy with special reference to population, per capita income, Agricultural sector, service sector etc.
5. Describe the role of service sector in development of developing Economies.
6. Describe the causes of low productivity of agriculture and suggest the majors to increase agricultural productivity.
7. What are causes of suicide of farmers and suggest the majors to prevent suicide of farmers.
8. What is agricultural finance and describe the various sources of agricultural finance.
9. What are the defects of marketing of Indian agricultural products and suggest the remedies to clear the defects.
10. What is agricultural productivity? Explain cause of low productivity and suggest the remedies to increase agricultural productivity in India.
11. What are the small scale industries, Discuss the problems of small scale industries.
12. Describe the trends of new industrial policy since 1991.
13. Describe the problems and majors to resolve the problems of public sector enterprises.
14. Explain the recent policy of government to foreign direct investment in India
15. Describe the features of foreign direct investment in Indian economy.
16. Describe the importance of infrastructure in Indian economy.
17. Explain the problems of irrigation facilities and suggest the majors to resolve them.
18. Describe the types of information technology in Indian economy.
19. Which type of transportation system Indian economy have discuss in detail.
20. Describe the need and importance of communication in modern Indian economy.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Developing Economy
2. Industrialization in India.
3. Human development index
4. Per capita income
5. Employment opportunity and Indian economy.
6. Indian agricultural sector.
7. Productivity of Indian agriculture.
8. Suicide of farmers.
9. Need of agricultural finance.
10. Institutional sources of agricultural finance.
11. Non institutional sources of agricultural finance.
12. Small scale industries
13. FDI
14. Industrial sector of India
15. Role of finance in industrial development
16. Risk of investment
17. Public sector enterprises
18. Multinational companies
19. Remedies to solve problems of small scale enterprises.
20. Infrastructural sector in Indian economy
21. Irrigation facilities
22. Sources of energy.
23. Transportation facilities.
24. Problems of energy resources
25. Water transportation
26. Communication facilities.

Subject Name: Sector Wise Features of Indian Economy Since 1991

Subject Code: D.C. V – 345506 (Marathi Medium)

A.C. III - 375306

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

15 गुण

१. विकसनशील आणि विकसित अर्थव्यवस्था यांची संकल्पना व अर्थ स्पष्ट करा.
२. भारतीय अर्थव्यवस्थेची विकसनशील अर्थव्यवस्था म्हणून वशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
३. भारतीय शेती क्षेत्राची अर्थव्यवस्थेतील भूमिका स्पष्ट करा.
४. विकसनशील अर्थव्यवस्था आणि विकसित अर्थव्यवस्था यांची लोकसंख्या, दरडोई उत्पन्न, शेती आणि सेवाक्षेत्र यांच्या संदर्भात तुलना करा.
५. विकसनशील अर्थव्यवस्थेत सेवा क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा.
६. शेतीची कमी उत्पादकता असण्याची कारणे कोणती? शेतीची उत्पादकता वाढविण्यासाठी उपाय कोणते?
७. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांची कारणे कोणती? आणि त्या आत्महत्या थांबविण्यासाठी उपाय योजना सुचवा.
८. कृषी वित्त पुरवठ्याचे विविध स्रोत सांगा.
९. कृषी उत्पादनांच्या विपणनातील समस्या कोणत्या? आणि त्या समस्यांवरील उपाययोजना कोणत्या?
१०. कृषी उत्पादकता म्हणजे काय? कमी कृषी उत्पादकतेची कारणे कोणती? कृषी उत्पादकता सुधारण्यासाठी उपाय सुचवा.
११. लघुउद्योग म्हणजे काय? लघुउद्योगा समोरील समस्यांची चर्चा करा.
१२. १९९१ पासूनचे नवीन औद्योगिक धोरण स्पष्ट करा.
१३. सार्वजनिक क्षेत्रा समोरील समस्या स्पष्ट करून त्या सोडविण्यासाठी उपाय सुचवा.
१४. थेट विदेशी गुंतवणुकी संदर्भात भारत सरकारचे अलीकडील कालावधीतील धोरण स्पष्ट करा.
१५. भारतीय अर्थव्यवस्थेतील थेट विदेशी गुंतवणुकीची वशिष्ट्ये लिहा.
१६. भारतीय अर्थव्यवस्थेतील पायाभूत सुविधांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
१७. सिंचन सोयींच्या समस्या स्पष्ट करा. आणि त्या समस्या सोडविण्यासाठी उपाय योजना सुचवा.
१८. भारतीय अर्थव्यवस्थेत कोणकोणत्या प्रकारची वाहतूक प्रणाली आहे यावर विस्तृत चर्चा करा.
१९. भारतीय अर्थव्यवस्थेतील माहिती तंत्रज्ञानाचे प्रकार स्पष्ट करा.
२०. आधुनिक भारतीय अर्थव्यवस्थेत दळणवळणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

10 गुण

१. विकसनशील अर्थव्यवस्था.
२. भारतातील औद्योगिकरण.
३. मानव विकास निर्देशांक.
४. दरडोई उत्पन्न
५. भारतीय अर्थव्यवस्था आणि रोजगार संधी.
६. भारतीय शेती क्षेत्र.
७. कृषी उत्पादकता.
८. कृषी विपणन.
९. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या.
१०. कृषी वित्त पुरवठ्याचे संस्थात्मक मार्ग.
११. कृषी वित्त पुरवठ्याचे बिगर संस्थात्मक मार्ग.
१२. लघु उद्योग
१३. थेट विदेशी गुंतवणूक
१४. भारतातील औद्योगिक क्षेत्र
१५. औद्योगिक धोरणातील वित्त पुरवठ्याची भूमिका
१६. गुंतवणुकीतील धोका
१७. सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योग
१८. बहुराष्ट्रीय कंपन्या
१९. लघु उद्योगांच्या समस्या सोडविण्यासाठी उपाय
२०. भारतीय अर्थव्यवस्थेतील 'पायाभूत' सुविधा क्षेत्र.
२१. सिंचनाच्या सोयी
२२. ऊर्जेचे स्रोत
२३. वाहतुकीच्या सुविधा
२४. ऊर्जा साधनांच्या समस्या
२५. जल वाहतूक
२६. दळणवळणाच्या सुविधा

subject Name:	Theory of Value
Subject Code:	D.C. VI – 345606

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Describe the concept of Cardinal and Ordinal Utility.
2. Write a brief note on scale of preference.
3. What are indifference curve? What are the assumptions on which indifference curve analysis of demand is based?
4. What is budget line? What does slope of the budget line measure? Construct a budget line taking a hypothetical example?
5. Explain consumer's equilibrium condition with the help of indifference curve approach. How will a change in consumer's income affect his equilibrium?
6. What is income consumption curve? Draw indifference curve diagrams showing the income consumption curve in case of normal goods and inferior goods.
7. Using indifference curve analysis show how price effect of a commodity is decomposed into income effect and substitution effect.
8. With the help of indifference curve analysis derive demand curve for a normal commodity. Explain why it slopes downward to the right.
9. What is substitution effect? Explain using a graph.
10. Define the concept of elasticity of demand and list the different determinants of Elasticity of Demand.
11. Define price elasticity of demand and distinguish its various types.
12. What is price elasticity of demand ? Graphically explain its different types.
13. Explain the concept of income elasticity of demand and distinguish its various types.
14. Explain the concept of cross elasticity of demand and why does cross elasticity vary between positive and negative sign.
15. How do you measure point price elasticity of demand at a point on the demand curve.
16. Differentiate between point and arc elasticity of demand.
17. How do you measure elasticity of demand with the help of total outlay method?
18. Discuss the significance of price and income elasticity of demand.
19. Write a detailed note on the concept of consumer surplus.
20. What does production function mean? What are the differences between short run and long run production function?
21. Explain the law of returns to scale using a graph and figure.
22. State and explain the law of variable proportions.
23. Explain the internal and external economies of scale. Give examples
24. Write a detailed note on isoquant curves.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Fixed and Variable factors
2. Average Revenue, Marginal Revenue and Total revenue under perfect competition and imperfect competition
3. Total Fixed cost (TFC)
4. Total Variable cost (TVC)
5. Total Cost

Subject Name: Theory of Value

Subject Code: D.C. VI – 345606 (Marathi Medium)

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

15 गुण

१. संस्थावाचक आणि क्रमवाचक उपयोगिताचे संकल्पना स्पष्ट करा ?
२. प्रधान्यक्रम यावर संक्षिप्त टिपा लिहा ?
३. तटस्थता वक्र म्हणजे काय? मागणीच्या तटस्थता वक्र विश्लेषणाची गृहीते कोणती आहेत ?
४. तटस्थता वक्र उगमस्यानाशी बहिर्मुखी आणि उजवीकडे वळणाऱ्या सरळ रेषेत असत. विषद करा
५. अंदाजपत्रक रेषा म्हणजे काय? अंदाजपत्रक रेषेचा उतार कसा मोजतात ? काल्पनिक उदाहरण घेऊन अंदाजपत्रक काढा.
६. तटस्थता वक्र विश्लेषण दृष्टि कोणाच्या साहाय्याने उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्याच्या अटी विषद करा उपभोक्त्याच्या उत्पनातिल बदलाचा त्याच्या संतुलनावर कसा परिणाम होईल?
७. किंमत उपभोग वक्र म्हणजे काय? x आणि y वस्तुंमधील छेदक लवचिकतेनुसार किंमत उपभोग वक्राचा आकार बदलतो भाष्य करा ?
८. किंमत परिणाम, उत्पन्न परिणाम आणि पर्यायता परिणाम यामध्ये विभाजला जातो. तटस्थता वक्र विश्लेषणाच्या आधारे दर्शवा.
९. तटस्थता वक्र विश्लेषणाच्या आधारे सामान्य वस्तुंच्या संदर्भात मागणी वक्र काढा. त्याच्या आकार डावीकडून उजवीकडे वरून खाली येणारा का असतो ते स्पष्ट करा.
१०. मागणीच्या लवचिकतेची व्याख्या करा आणि मागणीच्या लवचिकतेवर परिणाम करणाऱ्या कारणांच्या घटकांची यादी करा.
११. मागणीच्या किंमत लवचिकतेची व्याख्या करा आणि तिचे विविध प्रकार सांगा.
१२. मागणीची किंमत लवचिकता म्हणजे काय ? आकृतीच्या साहाय्याने तिचे प्रकार विषद करा.
१३. मागणीच्या उत्पन्न लवचिकतेची व्याख्या करा आणि तिचे विविध प्रकार सांगा.
१४. मागणीच्या छेदक लवचिकतेची संकल्पना विषद करा आणि ती गहणात्मक आणि धनात्मक का असते? ते स्पष्ट करा.
१५. मागणीवक्रावरील बिंदूत मागणीच्या बिंदू किंमत लवचिकतेचे मोजमाप कसे करतात?
१६. मागणीच्या किंमत लवचिकतेच्या बिंदू आणि आर्क प्रकारात फरक करा.
१७. एकुण उत्पादन पध्दतीच्या साहाय्याने मागणीच्या लवचिकतेचे मोजमाप कसे केले जाते ते स्पष्ट करा.
१८. मागणीच्या किंमत लवचिकतेचे आणि उत्पन्न लवचिकतेचे महत्त्व विषद करा.

१९. उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्याची संकल्पना यावर सविस्तर टीपा लिहा
२०. उत्पादन फलन म्हणजे काय ? अल्पकालीन आणि दीर्घकालिन उत्पादन फलनातील फरक कोणते आहेत?
२१. आकृती आणि आलेख यांच्या साहाय्याने प्रमाण प्रत्ययाचा नियम विषद करा.
२२. बदलत्या प्रमाणाचा नियम विषद करा.
२३. अंतर्गत आणि बाह्यगत मितव्ययत / बचती विषद करा उदाहरणे द्या.
२४. समउत्पाद वक्र यावर विस्तृत टीपा लिहा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

10 गुण

१. स्थिर आणि बदलते उत्पादन घटक
२. पूर्ण स्पर्धा आणि अपूर्ण स्पर्धा अंतर्गत - सरासरी प्राप्ती, सिमांत प्राप्ती. आणि एकूण प्राप्ती.
३. एकूण स्थिर खर्च
४. एकूण बदलता खर्च.
५. एकूण खर्च.

subject Name: Entrepreneurship Development

Subject Code: Ap.C. I - 365106

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Discuss various concepts of entrepreneurship
2. Explain different characteristics of entrepreneurship
3. Discuss various approaches to entrepreneurship
4. Describe various functions of an entrepreneur
5. Explain qualities of a successful entrepreneur
6. What is the meaning of entrepreneurial leadership? Discuss various entrepreneurial leadership characteristics.
7. Describe the classification of entrepreneurship based on different criteria
8. Discuss various types of entrepreneurship
9. Discuss the role of entrepreneurs in accelerating the pace of economic development
10. Explain the role and importance of entrepreneurs in the developing countries.
11. Describe the need and importance of globalization on entrepreneurship
12. Examine the impact of LPG policy on entrepreneurship development.
13. Discuss the need, importance and objectives of EDP
14. Describe the features of EDP
15. Elucidate various objectives of EDP in India.
16. Explain various phases of EDP
17. Discuss the role, significance and vision of MCED
18. Explain the significance and objectives of MCED
19. Discuss the economic and social factors affecting entrepreneurship development in a country like India.
20. Explain the impact of cultural, psychological and political factors on the development of entrepreneurship in a country
21. Elucidate various factors affecting entrepreneurship development in a country like India
22. Examine the role of technology and education impacting entrepreneurship development in an economy

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. What is entrepreneurship? Explain
2. Define entrepreneurship and explain it.
3. Explain the evolutionary approach to entrepreneurship.
4. Explain how entrepreneurship is an integrated approach
5. Write a note on the quality of entrepreneur in respect to the management of time.
6. Explain the quality of entrepreneurship in regard to decision making.
7. Explain 7 different qualities an entrepreneur should possess
8. Elucidate qualities of a successful leader
9. Explain social entrepreneurs and state their importance in society.
10. Explain private, public, cooperative, joint entrepreneurs
11. Explain how entrepreneurs can bring social and economic changes in society
12. State how entrepreneurs can minimize social problems in society
13. Discuss how entrepreneurs can promote capital formation
14. Explain the role of entrepreneurs in reducing regional imbalance and promoting balanced economic development
15. "Entrepreneurs are responsible for bringing changes in the social and economic structure of a country". Explain
16. Explain the role of entrepreneur in economic growth
17. Explain how liberalization and privatization have impacted entrepreneurs in India.
18. State the meaning and definition of EDP
19. Explain the growth of the ideas and concepts of EDP in India.
20. Briefly explain how EDP helps in the balanced regional development
21. Briefly explain training programmes under EDP
22. Explain various benefits of EDP's conducted by MCED
23. Explain the remedial measures for women entrepreneurs in India
24. "women entrepreneurs need family support" Explain
25. State how personal factors and family background can affect entrepreneurship development in a country like India
26. Describe the impact of social factors on entrepreneurship development.
27. Explain how internal and external factors can influence development of entrepreneurship in an economy.
28. Elucidate how education can play a vital role in the development of entrepreneurship in a country like India
29. Explain in what way technological factors affect the development of entrepreneurship in a country.
30. Explain how international factors can influence entrepreneurship development in a country.

Subject Name:	Entrepreneurship Development
Subject Code:	Ap.C. I – 365106 (Marathi Medium)

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

15 गुण

१. उद्योजकतेच्या विविध संकल्पनांवर चर्चा करा.
२. उद्योजकता विविध वशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
३. उद्योजकतेच्या विविध पध्दतींवर चर्चा करा.
४. एखाद्या उद्योजकाच्या विविध कार्यांचे वर्णन करा.
५. यशस्वी उद्योजकाचे गुण समजावून सांगा.
६. उद्योजक नेतृत्व म्हणजे काय? उद्योजकीय नेतृत्व वशिष्ट्यांविषयी चर्चा करा.
७. वेगवेगळ्या निकषांवर आधारित उद्योजकतेचे वर्गीकरण वर्णन करा.
८. विविध प्रकारच्या उद्योजकतेवर चर्चा करा.
९. आर्थिक विकासाची गती वाढविण्यात उद्योजकांच्या भूमिकेविषयी चर्चा करा.
१०. विकसनशील देशांमधील उद्योजकांची भूमिका व महत्त्व समजावून सांगा.
११. उद्योजकतावरील जागतिकीकरणाची आवश्यकता आणि महत्त्व यांचे वर्णन करा.
१२. उद्योजकतेच्या विकासावर एलपीजी धोरणाचा काय परिणाम होतो ते तपासा.
१३. ईडीपीची गरज, महत्त्व आणि उद्दिष्टे यावर चर्चा करा.
१४. ईडीपीच्या वशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
१५. ईडीपीची भारतातील विविध उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
१६. ईडीपीचे विविध टप्पे स्पष्ट करा.
१७. एमसीईडीची भूमिका, महत्त्व आणि दृष्टी यावर चर्चा करा.
१८. एमसीईडीचे महत्त्व आणि उद्दिष्टे सांगा.
१९. भारतासारख्या देशात उद्योजकता विकासावर परिणाम करणारे आर्थिक आणि सामाजिक घटकांवर चर्चा करा.
२०. एखाद्या देशातील उद्योजकतेच्या विकासावर सांस्कृतिक, मानसिक आणि राजकीय घटकांच्या परिणामाचे स्पष्टीकरण द्या.
२१. भारतासारख्या देशातील उद्योजकतेच्या विकासावर परिणाम करणारे विविध घटक स्पष्ट करा.
२२. अर्थव्यवस्थेत उद्योजकतेच्या विकासावर परिणाम करणारे तंत्रज्ञान आणि शैक्षणिक भूमिकेचे परीक्षण करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

10 गुण

१. उद्योजकता म्हणजे काय? स्पष्ट करा.
२. उद्योजकता परिभाषित करा आणि त्यास समजावून सांगा.

३. उद्योजकतेकडे विकासवादी दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
४. उद्योजकता एकात्मिक दृष्टीकोन कसा आहे हे समजावून सांगा.
५. काळाच्या व्यवस्थापनाच्या संदर्भात उद्योजकांच्या गुणवत्तेवर एक चिठ्ठी लिहा.
६. निर्णय घेण्याच्या संदर्भात उद्योजकतेची गुणवत्ता स्पष्ट करा.
७. एखाद्या उद्योजकाकडे असलेले 7 भिन्न गुण समजावून सांगा.
८. यशस्वी नेत्याचे गुण स्पष्ट करा.
९. सामाजिक उद्योजकांचे स्पष्टीकरण द्या आणि समाजात त्यांचे महत्त्व सांगा.
१०. खाजगी, सार्वजनिक, सहकारी, संयुक्त उद्योजक स्पष्ट करा.
११. उद्योजक समाजात सामाजिक आणि आर्थिक बदल कसा आणू शकतात याचे स्पष्टीकरण द्या.
१२. उद्योजक समाजातील सामाजिक समस्या कशी कमी करू शकतात ते सांगा.
१३. उद्योजक भांडवलाच्या निर्मितीस कसे प्रोत्साहन देऊ शकतात याबद्दल चर्चा करा.
१४. प्रादेशिक असमतोल कमी करण्यात आणि संतुलित आर्थिक विकासास चालना देण्यासाठी उद्योजकांची भूमिका स्पष्ट करा.
१५. "देशाच्या सामाजिक आणि आर्थिक रचनेत बदल घडवून आणण्यासाठी उद्योजक जबाबदार आहेत". स्पष्ट करा.
१६. आर्थिक वाढीमध्ये उद्योजकाची भूमिका स्पष्ट करा.
१७. उदारीकरण आणि खासगीकरणामुळे भारतातील उद्योजकांवर कसा परिणाम झाला आहे ते स्पष्ट करा.
१८. ईडीपी चा अर्थ आणि व्याख्या सांगा.
१९. ईडीपीच्या कल्पना आणि संकल्पनांच्या वाढीचे स्पष्टीकरण
२०. संतुलित प्रादेशिक विकासामध्ये ईडीपी कशी मदत करते हे थोडक्यात सांगा.
२१. ईडीपी अंतर्गत प्रशिक्षण कार्यक्रम थोडक्यात सांगा.
२२. एमसीईडीद्वारे घेण्यात आलेल्या ईडीपीचे विविध फायदे समजावून सांगा.
२३. भारतातील महिला उद्योजकांसाठी असलेल्या उपाययोजना स्पष्ट करा.
२४. "महिला उद्योजकांना कौटुंबिक आधाराची आवश्यकता आहे" स्पष्ट करा.
२५. भारतासारख्या देशात उद्योजकतेच्या विकासावर वस्तुकीक घटक आणि कौटुंबिक पार्श्वभूमी कशी परिणाम करू शकते हे सांगा.
२६. उद्योजकतेच्या विकासावर सामाजिक घटकांच्या परिणामाचे वर्णन करा.
२७. अंतर्गत आणि बाह्य घटक एखाद्या अर्थव्यवस्थेच्या उद्योजकतेच्या विकासावर कसा परिणाम करतात हे स्पष्ट करा.
२८. भारतासारख्या देशात उद्योजकतेच्या विकासासाठी शिक्षण कसे महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावू शकते ते स्पष्ट करा.
२९. तंत्रज्ञानाचा घटक एखाद्या देशातील उद्योजकतेच्या विकासावर कसा परिणाम करतात हे स्पष्ट करा.
३०. एखाद्या देशातील उद्योजकतेच्या विकासावर आंतरराष्ट्रीय घटक कसे परिणाम करू शकतात हे स्पष्ट करा.

Semester IV

Economics

Subject Name: Problems and Policy in Indian Economy since 1991

Subject Code: D.C. VII – 445706

A.C. IV - 475406

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Describe importance & indicators of Human resource.
2. Discuss high population is problem in development of India.
3. Explain the recent population policy in India.
4. Explain Human resource development in India with special reference to Health & Education.
5. Explain the recent trade policy since 1991 in India.
6. Describe the policy of government and measures to control inflation.
7. Describe the causes of Economic backwardness.
8. Suggest the majors for removal of regional imbalance or disparities.
9. Explain in detail policy towards foreign direct investments.
10. Give advantages & disadvantages of disinvestment in India.
11. Explain the advantages & disadvantages of direct cash transfer.
12. What are the benefits & disadvantages of food security?

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Education & Human development.
2. human
3. Family planning & Five year plans.
4. High population in India.
5. Poverty in India.
6. Urbanization.
7. Economic Backwardness.
8. Regional Imbalance.
9. Foreign Direct Investment.
10. Environmental Awareness.
11. Special Economic zone in India.
12. Direct cash transfer scheme.
13. Indian food security.
14. Disinvestment in India.

Subject Name: Problems and Policy in Indian Economy since 1991

Subject Code: D.C. VII – 445706 (Marathi Medium)

A.C. IV - 475406

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

15 गुण

१. मानव संसाधन विकासाचे महत्त्व आणि निदर्शक स्पष्ट करा.
२. भारताच्या आर्थिक विकासात वाढती लोकसंख्या समस्या आहे का? चर्चा करा.
३. भारताचे अलीकडील कालावधीतील लोकसंख्या धोरण स्पष्ट करा.
४. आरोग्य आणि शिक्षण या संदर्भात भारतातील मानव संसाधन विकास स्पष्ट करा.
५. शहरीकरण भारताचे १९९१ चे व्यापार धोरण स्पष्ट करा.
६. भाववाढ नियंत्रण करण्यासाठी शासनाचे धोरण आणि उपाययोजना यांवर चर्चा करा.
७. भारतातील आर्थिक मागासलेपणाची कारणे सांगा.
८. प्रादेशिक विषमता कमी करण्यासाठी उपाय योजना सुचवा.
९. थेट विदेशी गुंतवणुकी विषयीचे धोरण विस्मृत स्पष्ट करा.
१०. निर्गुतवणुकीचे फायदे तोटे लिहा.
११. थेट रक्कम जमा योजनेचे फायदे – तोटे स्पष्ट करा.
१२. अन्न सुरक्षेचे फायदे आणि मर्यादा कोणत्या?

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

10 गुण

१. शिक्षण आणि मानव संसाधन विकास
२. मानव संसाधन विकास
३. पंचवार्षिक योजना आणि कुटुंब नियोजन
४. भारतातील वाढती लोकसंख्या.
५. भारतातील दारिद्र्य
६. आर्थिक मागासलेपणा.
७. प्रादेशिक विषमता.
८. थेट विदेशी गुंतवणूक (FDI).
९. पर्यावरण जाणीवा
१०. भारतातील विशेष आर्थिक क्षेत्रे.
११. थेट रक्कम जमा योजना.
१२. भारतीय अन्न सुरक्षा.
१३. भारतातील निर्गुतवणूक

Subject Name: Theory of Distribution and Welfare Economics

Subject Code: D.C. VIII – 445806

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Explain the features of perfect competition
2. State and explain the conditions under which a perfectly competitive firm will be in equilibrium in the short run period.
3. What are the characteristics of monopolistic competition?
4. Explain how a monopolistic competitive firm can earn economic profit in the long run.
5. What is monopoly? Explain the important features of monopoly.
6. Explain price and output determination or equilibrium under monopoly.
7. Describe long run equilibrium under monopoly,
8. Discuss the conditions under which Price discrimination is possible.
9. Explain the point of equilibrium of a monopoly firm using dumping.
10. Explain how a monopolistic competitive firm can earn economic profit in the long run.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Discriminating Monopoly
2. Types of Price Discrimination
3. Characteristics of monopolistic competition

Subject Name: Theory of Distribution and Welfare Economics

Subject Code: D.C. VIII – 445806 (Marathi Medium)

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

15 गुण

१. परिपूर्ण स्पर्धेची वशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
२. अल्पावधी कालावधीत एक परिपूर्ण स्पर्धात्मक फर्म समतोल असेल त्या परिस्थितीचे वर्णन करा आणि त्यांचे स्पष्टीकरण द्या.
३. परिपूर्ण स्पर्धे अंतर्गत दीर्घ कालावधीत एखाद्या फर्मच्या समतोलपणाच्या परिस्थिती स्पष्ट करा एकाधिकारशाही स्पर्धेची वशिष्ट्ये कोणती?
४. एकाधिकारशाही स्पर्धात्मक फर्म दीर्घावधीत आर्थिक नफा कसा मिळवू शकेल ते समजावून सांगा.
५. एकाधिकार म्हणजे काय? एकाधिकारची महत्त्वाची वशिष्ट्ये सांगा.
६. एकाधिकार अंतर्गत किंमत आणि आउटपुट निर्धार किंवा समतोल सांगा.
७. एकाधिकारच्या अंतर्गत दीर्घकालीन समतोल वर्णन करा.
८. ज्या परिस्थितीत किंमत भेदभाव शक्य आहे त्याची चर्चा करा.
९. डम्पिंगचा वापर करून एकाधिकार फर्मच्या समतोल बिंदूचे स्पष्टीकरण द्या.
१०. एकाधिकारशाही स्पर्धात्मक फर्म दीर्घावधीत आर्थिक नफा कसा मिळवू शकेल ते समजावून सांगा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

10 गुण

१. भेदभाव करणारी मक्तेदारी
२. किंमतींच्या भेदभावाचे प्रकार
३. एकाधिकारशाही स्पर्धेची वैशिष्ट्ये

Subject Name: Labour Economics

Subject Code: Ap.C. II – 465206

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Explain the meaning, definition and scope of labor economics
2. Discuss the nature and scope of labor economics
3. Explain the meaning and significance of labor economics
4. Illustrate the characteristics of labor economics
5. Explain the meaning, definition and significance of labor as a factor of production
6. Discuss the characteristics of labor.
7. Explain meaning and types of labor
8. Explain the meaning, definition and nature of demand for labor
9. Discuss demand for labor under competitive and imperfect market conditions
10. Examine various determinants of demand for labor
11. Explain the meaning, definitions and objectives of productivity of labor
12. Discuss the causes of low productivity of labor with reference to India.
13. Explain various measures to improve efficiency or productivity of labor
14. Examine various factors determining the productivity of labor
15. Explain the meaning, definitions and nature of supply of labor
16. Discuss various factors determining supply of labor
17. Explain individual supply of labor and discuss the factors affecting this.
18. What is wage? Explain meaning, definitions and types of wage
19. What do you mean by minimum wage? Discuss its meaning and significance in the context of India.
20. What is living wage? Discuss its meaning and significance
21. Discuss living wage, minimum wage and fair wage.
22. Explain the rural wage determination and state the factors affecting it
23. Explain the features of employment in unorganized sector in India.
24. Examine wage determination and wage policy in unorganized sector of India
25. Explain wage determination in urban India and state the wage rates for different types of workers
26. Discuss various factors determining wage or salary in organized sector of India.
27. Discuss the features of women labor in India.
28. Discuss factors affecting employment of women in India
29. Discuss the issues, problems and challenges facing women labor in India
30. Discuss the challenges for girls and women for employment in India
31. Explain the meaning and various definitions of child labor with reference to India.
32. Explain various features of child labor
33. Discuss causes of child labor with reference to India
34. Examine various measures and steps to be taken for reducing child labor in Indian context.

SECTION II

²⁵
Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Nature of labor economics
2. Scope of labor economics
3. Significance of labor economics
4. Labor demand function
5. Forms of productivity
6. Causes of low labor productivity
7. Objectives of labor productivity
8. Individual supply of labor
9. Backward bending supply of labor curve
10. Supply of labor to industry and economy
11. The nature of individual labor supply curve
12. Relationship between labor supply and wage rate
13. Factors affecting market supply of labor
14. Participation rate of labor force in India
15. Concept of fair wage
16. Concept of living wage
17. Concept of Minimum wage
18. Importance of Minimum wage
19. Importance of Living wage
20. Concept of subsistence wage
21. Types of wages
22. Feminizations of agriculture in India
23. Women employment and inclusive growth
24. Gender pay gap
25. Challenges to women labor work force in India
26. Wage differential between men and women
27. Types of child labor
28. Important causes of child labor in India
29. Government policy to reduce child labor in India
30. Effects of child labor
31. Worst forms of child labor in India
32. Challenges to end child labor

Semester III

Sociology

Subject Name: Social Change and Development in India

Subject Code: D.C. V – 345511 (English Medium)

A.C. III - 375311

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Define social change. Explain the characteristics of social change.
2. Explain the concept of evolution.
3. Explain the concept of growth and development.
4. Explain the modernization approach in the context of development.
5. Evaluate the dependency approach as regards to social change.
6. Elucidate the contribution of Mahatma Phule in bringing social change in India.
7. Discuss the contribution of Rajarshree Shahu Maharaj to bring social change in Indian society.
8. Elucidate the contribution of Dr. Babasaheb Ambedkar in social change.
9. Elucidate the origin and characteristics of Westernization.
10. Explain the concept of Sanskritization.
11. Define Sanskritization. Describe the process of Sanskritization.
12. Describe the characteristics and preconditions of modernization.
13. Explain briefly the concept of globalization.
14. Explain the changes in the caste system in Indian society.
15. Elucidate the changing nature of family and marriage in Indian society.
16. "The religious institutions undergo a process of change" – Explain.
17. Discuss the issue of land displacement & rehabilitation prevailing in India.
18. Explain the concept of sustainable development.
19. Explain the concept of Inclusive Development.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Characteristics of Social Change
2. Evolution
3. Development
4. Process of Sanskritization
5. Impact of Westernization
6. Characteristics of Modernization
7. Aspects of Globalization
8. Changing nature of caste
9. Changes in the family system in India
10. Education: changing nature
11. Causes for displacement
12. Rehabilitation issues
13. Food crisis
14. Inclusive development

Subject Name: Social Change and Development in India

Subject Code: D.C. V – 345511 (Marathi Medium)

A.C. III - 375311

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

15 गुण

१. सामाजिक परिवर्तन या संकल्पनेची व्याख्या करा आणि सामाजिक परिवर्तनाची वशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
२. उत्क्रांती ही संकल्पना स्पष्ट करा.
३. वाढ आणि विकास या संकल्पना स्पष्ट करा.
४. विकासाचा आधुनिकीकरण दृष्टिकोण स्पष्ट करा.
५. सामाजिक परिवर्तनाच्या संदर्भात अवलंबित्व दृष्टिकोणाचे मूल्यमापन करा.
६. महात्मा फुले यांचे भारताच्या सामाजिक परिवर्तनातील योगदान उदाहरणासह विषद करा.
७. 'शाहू महाराजांचे भारतीय समाजामध्ये सामाजिक परिवर्तन घडवून आणण्यातील योगदान' या विषयावर चर्चा करा.
८. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे सामाजिक परिवर्तनातील योगदान विषद करा.
९. पाश्चिमात्यीकरण या संकल्पनेचा उगम आणि वशिष्ट्ये विषद करा.
१०. संस्कृतीकरण ही संकल्पना स्पष्ट करा.
११. संस्कृतीकरणाची व्याख्या सांगून ती प्रक्रिया स्पष्ट करा.
१२. आधुनिकीकरणाची वशिष्ट्ये आणि त्याच्या पूर्वअटी यांचे वर्णन करा.
१३. जागतिकीकरणाची संकल्पना थोडक्यात स्पष्ट करा.
१४. भारतीय समाजातील जातिव्यवस्थेत घडून आलेले बदल स्पष्ट करा.
१५. भारतीय समाजातील कुटुंबसंस्था आणि विवाहसंस्था यांचे बदलते स्वरूप विषद करा.
१६. "धार्मिक संस्थांमध्ये परिवर्तनाची प्रक्रिया सातत्याने घडत असते"- स्पष्ट करा.
१७. भूविस्थापन आणि पुनर्वसन या भारतातील प्रचलित समस्यांवर चर्चा करा.
१८. शाश्वत विकास ही संकल्पना स्पष्ट करा.
१९. सर्वसमावेशक विकास ही संकल्पना स्पष्ट करा.

१. सामाजिक परिवर्तनाची वशिष्ट्ये
२. उत्क्रांती
३. विकास
४. संस्कृतीकरणाची प्रक्रिया
५. पाश्चिमात्यीकरणाचा प्रभाव
६. आधुनिकीकरणाची वशिष्ट्ये
७. जागतिकीकरणाचे विविध पक्ष
८. जातिव्यवस्थेचे बदलते स्वरूप
९. भारतीय कुटुंबव्यवस्थेतील बदल
१०. शिक्षणव्यवस्थेचे बदलते स्वरूप
११. विस्थापनाची कारणे
१२. पुनर्वसनाची समस्या
१३. अन्न संकट
१४. सर्वसमावेशक विकास

Subject Name:	Rural Society in India
Subject Code:	D.C. VI – 345611 (English Medium)

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Describe the nature and scope of rural Sociology.
2. Elucidate the development of rural sociology in India.
3. Explain the meaning of rural sociology. Discuss the characteristics of rural society.
4. Discuss the importance of the study of rural sociology.
5. Examine the role of cooperatives in rural economy.
6. Discuss the role of Panchayati Raj in rural political structure.
7. Explain in brief the nexus between caste and politics.
8. What is rural poverty? Explain its causes.
9. Discuss the causes of rural unemployment.
10. Explain the problem of indebtedness in rural society.
11. Explain the various causes of health problem and discuss the challenges of health issues in rural society.
12. Explain farmers' suicide as a social problem in rural society in India.
13. Explain the goals and salient features of Integrated Rural Development Programme.
14. Describe the Sant Gadgebaba Gram Swachhata Abhiyan in rural area.
15. Explain aims and objectives of Sarva Shiksha Abhiyan

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Nature of rural sociology
2. Scope of rural sociology
3. Development of rural sociology in India
4. Characteristics of rural society
5. Importance of rural sociology
6. Concept of Panchayati Raj
7. Functions of Panchayat
8. 73rd Amendment in Panchayati Raj
9. Caste and political power
10. Causes of rural poverty
11. Consequences of rural indebtedness
12. Remedial measures to solve rural indebtedness in India
13. Healthcare in rural India
14. Access to education
15. Major causes behind farmers' suicides in India
16. Employment guarantee scheme
17. Sant Gadgebaba Gram Swachhata Abhiyan
18. Strategies of Sarva Shiksha Abhiyan

Subject Name: Rural Society in India

Subject Code: D.C. VI – 345611 (Marathi Medium)

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

15 गुण

१. ग्रामीण समाजशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती यांचे वर्णन करा.
२. भारतातील ग्रामीण समाजशास्त्राची वाटचाल विषद करा.
३. ग्रामीण समाजशास्त्राचा अर्थ स्पष्ट करून ग्रामीण समाजाच्या वशिष्ट्यांची चर्चा करा.
४. 'ग्रामीण समाजशास्त्राच्या अभ्यासाचे महत्त्व' या विषयावर चर्चा करा.
५. ग्रामीण अर्थव्यवस्थेतील सहकारी संस्थांच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.
६. ग्रामीण राजकीय संरचनेमधील 'पंचायती राज'च्या भूमिकेची चर्चा करा.
७. जातीव्यवस्था आणि राजकारण यांतील परस्परसंबंध संक्षिप्त रूपात स्पष्ट करा.
८. ग्रामीण दारिद्र्य म्हणजे काय सांगून त्याची कारणे स्पष्ट करा.
९. ग्रामीण बेरोजगारीच्या कारणांची चर्चा करा.
१०. ग्रामीण समाजाची कर्जबाजारीपणाची समस्या स्पष्ट करून सांगा.
११. ग्रामीण समाजातील स्वास्थ्यसंबंधित प्रश्नाची विविध कारणे स्पष्ट करून स्वास्थ्य समस्येच्या आव्हानाची चर्चा करा.
१२. शेतकऱ्यांची आत्महत्या ही भारतीय ग्रामीण समाजातील सामाजिक प्रश्न आहे'- स्पष्ट करा.
१३. एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रमाची प्रमुख वशिष्ट्ये आणि उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.
१४. ग्रामीण भागातील संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता अभियान या योजनेचे वर्णन करा.
१५. सर्व शिक्षा अभियानाची ध्येय आणि उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

10 गुण

१. ग्रामीण समाजशास्त्राचे स्वरूप
२. ग्रामीण समाजशास्त्राची व्याप्ती
३. भारतातील ग्रामीण समाजशास्त्राचा विकास
४. ग्रामीण समाजाची वशिष्ट्ये
५. ग्रामीण समाजशास्त्राचे महत्त्व
६. पंचायत राज ही संकल्पना
७. पंचायतीची कामे
८. पंचायती राजमधील ७३वी घटना दुरुस्ती
९. जात आणि राजकीय सत्ता
१०. ग्रामीण दारिद्र्याची कारणे
११. ग्रामीण कर्जबाजारीपणाचे परिणाम
१२. भारतातील ग्रामीण भागातील कर्जबाजारीपणाची समस्या सोडविण्याचे उपाय
१३. ग्रामीण भारतातील स्वास्थ्यसंगोपन
१४. शिक्षणाची संधी
१५. भारतातील शेतकऱ्यांच्या आत्महत्येची प्रमुख कारणे
१६. रोजगार हमी योजना
१७. संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता अभियान
१८. सर्व शिक्षा अभियानाची नीती

Subject Name: Population and Society

Subject Code: Ap.C. I – 365111 (English Medium)

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Critically evaluate the Malthusian theory of population.
2. Explain in detail the three different stages of population growth according to demographic transition theory.
3. Examine the theory of Demographic transition.
4. Give a brief outline of world population.
5. "Age structure is one of the most important characteristics of population composition"- Explain.
6. Describe the structure of Indian Population by sex-ratio.
7. Elucidate the main Causes of population growth in India.
8. Discuss the causes of high fertility rate in India.
9. Illuminate the various factors responsible for migration in India.
10. "India is experiencing major problems due to population explosion" – Describe.
11. Explain the meaning and causes of poverty.
12. "Overpopulation has had a major impact on the environment"- Explain.
13. Discuss the major environmental problems.
14. Outline the historical background **of** population policy.
15. Elucidate the population policy of the Government of India after Independence.
16. Explain the concept of population education and describe its objectives.
17. Explain the objectives and relevance of population education.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Criticisms of Malthusian theory
2. History of world population growth
3. World Population: Recent Trends
4. Age structure of the population
5. Sex - ratio
6. Fertility & Mortality
7. Causes of high mortality rate in India
8. Causes of migration
9. Consequences of migration
10. The extent & causes of unemployment
11. Housing & Civic amenities
12. Urbanization & Transportation
13. National Population Policy, 2000

Subject Name: Population and Society

Subject Code: Ap.C. I – 365111 (Marathi Medium)

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

15 गुण

१. माल्थसच्या लोकसंख्या सिद्धांताचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.
२. लोकसंख्याशास्त्रीय संक्रमण सिद्धांतानुसार मांडलेले लोकसंख्या वाढीचे तीन टप्पे विस्ताराने स्पष्ट करा.
३. लोकसंख्याशास्त्रीय संक्रमण सिद्धांताचे परीक्षण करा.
४. जागतिक लोकसंख्येची रूपरेषा संक्षिप्त स्वरूपात सांगा.
५. “वयाची/वयोमानाची संरचना ही लोकसंख्या रचनेचे सर्वात महत्वाचे वशिष्ट्य आहे” –स्पष्ट करा.
६. लिंग-गुणोत्तरानुसार भारतीय लोकसंख्येची संरचनेचे वर्णन करा.
७. भारतातील लोकसंख्या वाढीची प्रमुख कारणे विषद करा.
८. भारतातील उच्च प्रजनन दराच्या कारणांची चर्चा करा.
९. भारतातील स्थलांतरास कारणीभूत असणारे विविध घटक स्पष्ट करा.
१०. “भारत लोकसंख्या स्फोटामुळे निर्माण झालेल्या प्रश्नांना सामोरा जात आहे”-वर्णन करा.
११. दारिद्र्याचा अर्थ आणि कारणे स्पष्ट करा.
१२. “अतिलोकसंख्या वाढीचा पर्यावरणावर खोलवर परिणाम झाला आहे”-स्पष्ट करा.
१३. प्रमुख पर्यावरणीय प्रश्नांची साधकबाधक चर्चा करा.
१४. लोकसंख्या धोरणाची ऐतिहासिक पार्श्वभूमीचा आढावा घ्या.
१५. स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील भारत सरकारचे लोकसंख्या धोरण विषद करा.
१६. लोकसंख्या शिक्षण ही संकल्पना स्पष्ट करून त्याची उद्दिष्ट्ये सांगा.
१७. लोकसंख्या शिक्षणाची उद्दिष्ट्ये आणि औचित्य स्पष्ट करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

10 गुण

१. माल्थसच्या सिद्धांतावरील टीका
२. जागतिक लोकसंख्या वाढीचा इतिहास
३. जागतिक लोकसंख्या: अलीकडील कल
४. वयोमानानुसार लोकसंख्येची संरचना
५. लिंग गुणोत्तर
६. प्रजनन आणि मृत्यू
७. भारतातील उच्च मृत्युदाराची कारणे
८. स्थलांतराची कारणे
९. स्थलांतराचे परिणाम
१०. बेरोजगारीची व्याप्ती आणि कारणे
११. गृह आणि नागरी सुविधा
१२. शहरीकरण आणि वाहतूक व्यवस्था
१३. राष्ट्रीय लोकसंख्या धोरण, २०००

Semester IV

Subject Name:	Women's Issues in India
Subject Code:	D.C. VII – 445711 (English Medium)
	A.C. IV - 475411

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Explain the need and importance of women studies.
2. Describe the scope of women studies.
3. Elucidate the development of women's studies in India.
4. Discuss the health issues of women in India taking into consideration the nutrition and female mortality rate.
5. Elaborate the causes of female mortality in India.
6. Elucidate the nature of access to government health programmes for women.
7. Do women have access to government health programmes ? – discuss.
8. Discuss the causes and measures of domestic violence in India.
9. Describe the types of domestic violence in India.
10. Explain the nature of sexual harassment of women at home and workplace.
11. Examine the national policy of women 2001.
12. Define 'women empowerment' and explain its importance.
13. Evaluate the women empowerment initiatives in India.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Need of women studies
2. Scope of women studies
3. Importance of women studies
4. Women and Nutrition
5. Female Mortality Rate
6. Sex Selection
7. Female Foeticide
8. Trafficking of Women
9. Access to governmental health programmes
10. Domestic Violence
11. Sexual harassment at home
12. Sexual harassment at workplace
13. Economic empowerment of women

Subject Name: Women's Issues in India

Subject Code: D.C. VII – 445711 (Marathi Medium)

A.C. IV - 475411

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

15 गुण

- १ स्त्रीविषयक अभ्यासाची गरज आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- २ स्त्रीविषयक अभ्यासाची व्याप्ती सांगा.
- ३ भारतामधील स्त्रीविषयक अभ्यासाची वाटचाल विषद करा.
- ४ भारतातील स्त्रियांचे पोषण आणि स्त्री मृत्यूदर लक्षात घेऊन स्वास्थ्य समस्येविषयी चर्चा करा.
- ५ भारतातील स्त्रियांच्या मृत्यूची कारणे विस्ताराने सांगा.
- ६ स्त्रियांसाठी आखलेल्या शासकीय स्वास्थ्य कार्यक्रमांचा लाभ कसा घेता येतो हे विषद करा.
- ७ शासकीय स्वास्थ्य कार्यक्रमाचा स्त्रियांना लाभ घेता येतो का? यावर चर्चा करा.
- ८ भारतातील घरगुती हिंसेची कारणे आणि उपाययोजना यावर चर्चा करा.
- ९ भारतातील घरगुती हिंसा कोणकोणत्या प्रकारे होते याचे वर्णन करा.
- १० घरगुती आणि कामाच्या ठिकाणी होणार्या स्त्रियांच्या लैंगिक शोषणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ११ राष्ट्रीय स्त्री धोरण, २००१चे मूल्यमापन करा.
- १२ 'स्त्री सक्षमीकरण'ची व्याख्या सांगून त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- १३ भारतातील स्त्री सक्षमीकरणासाठी उचललेल्या पावलांचे मूल्यमापन करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

10 गुण

१. स्त्रीविषयक अभ्यासाची गरज
२. स्त्रीविषयक अभ्यासाची व्याप्ती
३. स्त्रीविषयक अभ्यासाचे महत्त्व
४. स्त्रिया आणि पोषण
५. स्त्री मृत्यूदर
६. लिंग निवड
७. स्त्रीभ्रूण हत्या
८. अवध स्त्री वाहतूक
९. शासकीय स्वास्थ्य कार्यक्रमांचा लाभ
१०. घरगुती हिंसा
११. कुटुंबातील लैंगिक शोषण
१२. कामाच्या ठिकाणी होणारे लैंगिक शोषण
१३. स्त्रियांचे आर्थिक सक्षमीकरण

Subject Name: Urban Sociology : Problem and Prospects

Subject Code: D.C. VIII – 445811 (English Medium)

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Explain the concept of urbanism.
2. Explain the meaning and characteristics of urban society.
3. What is urbanization? Discuss the causes of urbanization in India.
4. Explain Louis Wirth's traditional theory of urban sociology.
5. Evaluate modern theories of urban sociology.
6. Describe the process of rural to urban migration.
7. Elucidate the causes of over urbanization.
8. Explain the concepts of Megacity and Satellite city.
9. Discuss the characteristics and major issues of rural-urban fringe.
10. Define slums. Describe the characteristics of slums.
11. What is meant by slums? Discuss the characteristics of slums.
12. Describe the environmental degradation as a challenge to urban society.
13. What is consumerism? Elucidate the effects of consumerism on society.
14. Explain the meaning and importance of urban planning in India.
15. Explain the concept of urban renewal.
16. What is urban renewal? Explain the advantages and disadvantages of urban renewal.
17. Explain the urban planning policy of India.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Characteristics of urbanism
2. Consequences of urbanization in India
3. Traditional theory by Burgess & Park
4. David Harvey's Modern Theory
5. Consequences of rural-urban migration
6. Effects of urbanization
7. Megacity
8. Satellite City
9. Suburbs
10. Rural – Urban fringe
11. Squatters
12. Pavement dwellers
13. Civic amenities
14. Consumerism
15. Commercialization of festivals
16. Obstacles to urban planning

Subject Name: Urban Sociology : Problem and Prospects

Subject Code: D.C. VIII – 445811 (Marathi Medium)

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

१५ गुण

१. शहरीवाद ही संकल्पना स्पष्ट करा.
२. शहरी समाज या संकल्पनेचा अर्थ सांगून तिची वशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
३. शहरीकरण म्हणजे काय सांगून त्याला कारणीभूत घटकांची चर्चा करा.
४. लुई वर्थ यांनी मांडलेला शहरी समाजशास्त्राचा पारंपरिक सिद्धांत स्पष्ट करा.
५. शहरी समाजशास्त्राच्या आधुनिक सिद्धांतांचे मूल्यमापन करा.
६. ग्रामीण ते शहरी स्थलांतर प्रक्रियेचे वर्णन करा.
७. अतिशहरीकरणाची कारणे विषद करा.
८. मेगा शहर आणि सॅटेलाईट शहर
९. ग्रामीण आणि शहरी भागांना जोडणाऱ्या प्रदेशाची वशिष्ट्ये आणि प्रमुख समस्या यांची चर्चा करा.
१०. झोपडपट्टी म्हणजे काय ते सांगून तिच्या वशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
११. झोपडपट्टी म्हणजे काय ते सांगून तिच्या वशिष्ट्यांवर चर्चा करा.
१२. शहरी समाजासाठी आव्हानात्मक असलेल्या पर्यावरणीय रूढासाचे वर्णन करा.
१३. चंगळवाद म्हणजे काय? चंगळवादाचा समाजावरील परिणाम विषद करा.
१४. शहरी नियोजनाची व्याख्या सांगून भारतीय संदर्भातील त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
१५. शहरी पुनरुज्जीवन ही संकल्पना स्पष्ट करा.
१६. शहरी पुनरुज्जीवन म्हणजे काय? त्याचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.
१७. भारताचे शहरी नियोजन धोरण स्पष्ट करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

10 गुण

१. शहरीवादाची वशिष्ट्ये
२. भारतातील शहरीकरणाचे परिणाम
३. बजेस आणि पार्क यांचा पारंपरिक सिद्धांत
४. डेविड हार्वे यांचा आधुनिक सिद्धांत
५. ग्रामीण ते शहरी स्थलांतराचे परिणाम
६. शहरीकरणाचे परिणाम
७. मेगा/विस्तीर्ण शहर
८. सॅटेलाईट शहर
९. उपनगरे
१०. ग्रामीण-शहरी सीमा प्रदेश
११. अनधिकृत/विना परवाना व्यवसाय

Subject Name: Media, Culture and Society

Subject Code: Ap.C. II – 465211 (English Medium)

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Explain the meaning of mass media and describe its functions.
2. Explain the meaning and role of mass media.
3. Examine Authoritarian theory and Social Responsibility theory of mass communication.
4. Explain any two theories of mass communication.
5. Explain how television viewing influences children.
6. Describe positive and negative impact of television on children.
7. Evaluate the impact of social media on society.
8. Give an outline about the representation of women in mass media.
9. Elucidate the portrayal of women in Indian Cinema.
10. Explain in brief the development of regional language media in India.
11. How regional languages provide a great deal of diversity in Indian cinema? –Explain.
12. “A wider and effective spread of the regional media gives a boost to Indian languages” – Examine.
13. Explain the role of television in bringing social change.
14. Describe television as a highly influential medium of mass communication.
15. Television plays a vital role in bringing about social change in India.
16. Explain the potential of cybercafé in communication development.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Functions of Mass Media
2. Bullet Theory
3. Flow Theory
4. Uses and Gratification theory
5. Positive impacts of television on children
6. Negative impacts of social media
7. Portrayal of women through television
8. Portrayal of Women in advertisements
9. Regional Print Media in India
10. Regional language television channels
11. Position of Indian languages in mass media
12. Regional film industry
13. Media ethics
14. Ethics of entertainment media

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

१५ गुण

१. प्रसार माध्यमे म्हणजे काय आणि त्याची कार्ये वर्णन करा.
२. प्रसार माध्यमांचा अर्थ आणि त्यांची भूमिका विषद करा.
३. जनसंपर्काचा सत्तावादी सिद्धांत आणि सामाजिक उत्तरदायित्व सिद्धांत स्पष्ट करा.
४. जनसंपर्काचे कोणतेही दोन सिद्धांत स्पष्ट करा.
५. टीव्ही पाहण्याचा मुलांवर काय प्रभाव पडतो ते सांगा.
६. टीव्हीचा मुलांवर पडणारा सकारात्मक आणि नकारात्मक प्रभाव वर्णन करा.
७. समाजावर होणाऱ्या समाज माध्यमांच्या प्रभावाचे मूल्यमापन करा.
८. प्रसार माध्यमांतील स्त्रियांच्या प्रतीनिधीत्वाबद्दल लिहा.
९. भारतीय चित्रपटात होणाऱ्या स्त्रियांच्या चित्रणाबद्दल सविस्तर लिहा.
१०. भारतातील प्रादेशिक भाषांतील माध्यमांचा झालेला विकास थोडक्यात लिहा.
११. भारतीय चित्रपटांत प्रादेशिक भाषा प्रचंड विविधता कशी आणतात? स्पष्ट करा.
१२. “प्रादेशिक माध्यमांचा प्रभावीपणे झालेला विस्तार भारतीय भाषांना उत्तेजन देतो”-परीक्षण करा.
१३. सामाजिक बदल घडवण्यात टेलिव्हिजनची भूमिका काय ते स्पष्ट करा.
१४. जनसंपर्काचे अत्यंत प्रभावी माध्यम म्हणून टेलिव्हिजनबद्दल लिहा.
१५. भारतात सामाजिक बदल घडवून आणण्यात टेलिव्हिजन महत्वाची भूमिका बजावतो.
१६. संपर्क दळणवळणात सायबर कॅफेची क्षमता स्पष्ट करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

१० गुण

१. भारतीय समाजात प्रसार माध्यमांची भूमिका
२. प्रसार माध्यमांची कार्ये
३. बुलेट सिद्धांत
४. फ्लो सिद्धांत
५. उपयोग आणि समाधान सिद्धांत
६. टेलिव्हिजनचे मुलांवर होणारे सकारात्मक परिणाम
७. प्रसार माध्यमांचे नकारात्मक परिणाम
८. टेलिव्हिजनद्वारे होणारे स्त्रियांचे चित्रण
९. जाहिरातींमधून होणारे स्त्रियांचे चित्रण
१०. भारतातील प्रादेशिक छापील माध्यमे
११. प्रादेशिक भाषांच्या टेलिव्हिजन वाहिन्या
१२. प्रसार माध्यमांतील भारतीय भाषांची स्थिती
१३. प्रादेशिक चित्रपट उद्योग.
१४. माध्यमांची नीतितत्वे
१५. मनोरंजन माध्यमांची मूल्ये

Semester III

History

Subject Name:	History of Early Medieval India (A.D. 1000 – A.D. 1526)
Subject Code:	D.C. V - 345508 (English Medium)
	A.C III. - 375308

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Explain the Political condition of India before Turkish invasion.
2. Elaborate on the Economic condition of India before Turkish invasion.
3. Bring out the main events associated with Mahmud of Ghazni and Mohammad Ghoris invasion of India.
4. Qutubudin Aibak was the founder of the Delhi Sultanat. Justify this statement.
5. Give a detailed account of the life and times of sultan Iltutmish.
6. Write a detailed note on the reign of Sultan Balban.
7. Discuss in detail Alla-ud-din Khiljis Military reforms
8. Discuss in detail Alla-ud-din Khiljis Administrative Policy.
9. .Mention in brief the major achievements of Alla-ud-dins reign.
10. Give a detailed description of Mohmmad Bin Tughlaqs Agrarian and taxation policy.
11. Explain in detail the contribution of Firoz Shah Tughlaq.
12. Discuss the contribution of King Harihara and Bukka towards the foundation and consolidation of the Vijyanagar Empire.
13. Explain in detail the reign of Krishnadevraya.
14. Evaluate the various causes responsible for the downfall of the Vijayanagar Empire.
15. Discuss in detail the causes which led to the rise of Bahamani Kingdom.
16. Bring out the contribution of various Bahaman kings towards the expansion and consolidation of the Kingdom.
17. Expalian the various causes which led to the decline of the Bahamani Kingdom.
18. Enumerate the various aspects of Social life under Delhi Sultanat.
19. Explain the Economic condition of India under the Delhi Sultanat.
20. Bring out the cultural achivements associated with Vijayanagar empire.
21. Discuss the various aspects of the socio economic life associated with Bahamani empire.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. social condition in India before Turkish invasion
2. Reign of Raziya Sultana.
3. Cultural life of in India during Delhi Sultanat.
4. Socio economic conditions of Vijayanagar empire.
5. Asessment of Mohmmad Bin Tughlaq.

Subject Name: History of Early Medieval India (A.D. 1000 – A.D. 1526)

Subject Code: D.C. V - 345508 (Marathi Medium)

A.C III. - 375308

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

१५ गुण

- १ तुर्कीच्या आक्रमणापूर्वी असलेली भारताची राजकीय स्थिती स्पष्ट करा.
- २ तुर्की आक्रमण करण्यापूर्वी भारतातील सामाजिक परिस्थितीवर सविस्तर टिप लिहा.
- ३ गझनीचा महमूद आणि मोहम्मद घोरी यांनी भारतावर केलेल्या स्वारीशी निगडीत मुख्य घटनांबद्दल माहिती द्या.
- ४ कुतुबुद्दीन ऐबक दिल्ली सल्तनत चा संस्थापक होता. या वाक्याचे समर्थन करा.
- ५ सुलतान इल्तुतमिश यांच्या काळातील आणि त्याच्या जीवनाची सविस्तर माहिती द्या.
- ६ सुलतान बल्बन च्या राजवटीवर विस्तृत टीप लिहा.
- ७ अल्लाउद्दीन खिलजी ने केलेल्या लष्करी सुधारणांवर चर्चा करा.
- ८ अल्लाउद्दीन च्या प्रशासकीय धोरणांवर तपशिलवार चर्चा करा.
- ९ अल्लाउद्दीन च्या राज्यकाळातील प्रमुख कामगिरी स्पष्ट करा.
- १० . मुहम्मद बिन तुघलकच्या शेती आणि करविषयक धोरणांवर तपशीलवार वर्णन करा.
- ११ फिरोझ शहा तुघलक याचे योगदान स्पष्ट करा.
- १२ विजयनगर साम्राज्याच्या स्थापनेच्या कार्यात राजा हरिहर आणि बुक्क यांचे योगदान काय होते यावर चर्चा करा.
- १३ कृष्णदेवराय राजाच्या कारकिर्दीबद्दल तपशीलवार माहिती लिहा.
- १४ विजयनगर साम्राज्याच्या अस्ताला जबाबदार ठरलेली करणे कोणती यांचे मूल्यमापन करा.
- १५ बहामनी साम्राज्याच्या विनाशाची कारणे स्पष्ट करा.
- १६ बहामनी साम्राज्याच्या उदयामागील कारणांविषयी सविस्तर चर्चा करा.
- १७ राज्य विस्तार आणि एकत्रीकरणासाठी बहामनी मधील अनेक राजांचे योगदान स्पष्ट करा.
- १८ दिल्ली सल्तनत च्या अंतर्गत सामाजिक जीवनाचे पैलू स्पष्ट करा.
- १९ दिल्ली सल्तनत अंतर्गत भारताची आर्थिक स्थिती स्पष्ट करा.
- २० विजयनगर साम्राज्याशी संबंधित सांस्कृतिक उपलब्धता स्पष्ट करा.
- २१ बहामनी साम्राज्याशी संबंधित सामाजिक व आर्थिक जीवनातील विविध पैलूंवर चर्चा करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

१० गुण

१. तुर्की आक्रमण करण्यापूर्वी असलेल्या भारताच्या आर्थिक स्थितीचा तपशील सांगा.
२. रझिया सुलताना यांच्या राजवटी बद्दल टीप लिहा.
३. दिल्ली सल्तनत दरम्यान भारतातील सांस्कृतिक जीवनावर सविस्तर माहिती लिहा.
४. विजयनगर साम्राज्याच्या सामाजिक आर्थिक परिस्थितीवर सविस्तर माहिती लिहा.
५. मुहम्मद बिन तुघलक याचे सविस्तर मूल्यांकन करा.

Subject Name: Elements of Historical Methodology

Subject Code: D.C. VI – 345608 (English Medium)

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Discuss the various interpretations of the word History.
2. Discuss the Modern Concept of History.
3. Bring out the importance of Sources in History writing.
4. Write a detailed note on Archeological Sources.
5. Write a detailed note on Primary sources.
6. Write a detailed note on Secondary sources.
7. Explain the Relationship between History and Natural Sciences.
8. Explain the relation of Archeology, Numismatics and Epigraphy with History.
9. Bring out the Features of authenticity of sources.
10. Explain the remedial measures taken to make sure the authenticity of sources.
11. Bring out the Meaning of Credibility of Sources.
12. Discuss the Principles and methods of internal criticism.
13. Discuss in detail the concept of Objectivity in History.
14. Bring out the contribution of Otto Von Ranke towards Writing of Objective History.
15. Explain in detail the various theories on Objectivity in History.
16. Discuss the Steps in Achieving Absolute Objectivity in History.
17. Write a detailed note on interpreting written sources.
18. Bring out the process of interpreting photographs.
19. Write a detailed note on interpreting propaganda material.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Nature of History.
2. Scope of History
3. Political and Cultural History.
4. Cultural and Economic History.
5. the various ways of fabricating sources.
6. meaning of Authenticity of sources.
7. process of Criticism of sources.
8. process of Analysis of Data.
9. concept of Accuracy and reality of the sources.

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

१५ गुण

- १ इतिहास या शब्दाच्या विविध व्याख्यांवर चर्चा करा.
- २ इतिहासाच्या आधुनिक संकल्पनेविषयी चर्चा करा.
- ३ इतिहास लेखनामधले स्रोतांचे महत्त्व सांगा.
- ४ पुरातत्व स्रोतांवर एक तपशीलवार नोट लिहा.
- ५ प्राथमिक स्रोतांवर तपशीलवार नोट लिहा.
- ६ माध्यमिक स्रोतांवरील तपशीलवार नोट लिहा.
- ७ इतिहास आणि नैसर्गिक विज्ञान यांच्यातील संबंध समजावून सांगा.
- ८ पुरातत्वशास्त्र, नाणेशास्त्र आणि हस्तलेखनाचे इतिहासाशी असलेले संबंध सांगा.
- ९ साधनांच्या खरेपणाचा अर्थ सांगा.
- १० साधनांच्या खरेपणाचा ची वशिष्ट्ये आणा.
- ११ बनावट साधनांच्या विविध मार्गांवर एक टीप लिहा.
- १२ साधनांचा खरेपणा सुनिश्चित करण्यासाठी केलेली उपाययोजना स्पष्ट करा.
- १३ इतिहासातील उद्देशात्मकतेच्या संकल्पनेवर तपशीलवार चर्चा करा.
- १४ उद्देशात्मक इतिहास लिहिण्याच्या दृष्टीने ओटो वोन रँके यांचे असलेले योगदान स्पष्ट करा.
- १५ इतिहासातील उद्देशात्मकतेवरील विविध सिद्धांत स्पष्ट करा.
- १६ परिपूर्ण उद्देशात्मकता प्राप्त करण्याच्या विविध चरणांची चर्चा करा.
- १७ 'साधनांची विश्वसनीयता' याचा अर्थ विषद करून सांगा.
- १८ साधनांच्या समीक्षेच्या पद्धती समजावून सांगा.
- १९ अंतर्गत समीक्षेचे सिद्धांत आणि पद्धती कोणत्या आहेत? चर्चा करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

१० गुण

१. इतिहासाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
२. इतिहासाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
३. राजकीय आणि सांस्कृतिक इतिहासावर एक टीप लिहा.
४. सांस्कृतिक आणि आर्थिक इतिहासावर एक टीप लिहा.
५. इतिहास आणि सामाजशास्त्र यांच्यातील संबंध समजावून सांगा.
६. माहिती विक्षेपणाची प्रक्रिया समजावून सांगा.
७. लिखित स्रोतांचा अर्थ लावण्यावर एक तपशीलवार नोट लिहा.
८. छायाचित्रांची व्याख्या करण्याच्या प्रक्रियेवर प्रकाश टाका.
९. प्रचार साहित्याचा अर्थ लावण्यासाठी तपशीलवार टीप लिहा.

Subject Name:	History of Europe
Subject Code:	Ap.C. I – 365108 (English Medium)

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Explain the conditions in France on the eve of the Revolution of 1789.
2. Examine the political and social conditions in France prior to the Revolution of 1789.
3. How far the social and economic conditions were responsible for the outbreak of the Revolution of 1789 in France?
4. Explain the course and impact of French Revolution
5. Give an account of the administrative reforms introduced by Napoleon Bonaparte in France.
6. Critically examine the domestic policy of Napoleon Bonaparte.
7. Discuss the wars of expansion and consolidation undertaken by Napoleon against Austria, Prussia and Russia.
8. Investigate the chief causes of the downfall of Napoleon.
9. Explain the events leading to the fall of Napoleon.
10. What were the aims and objectives of the Congress of Vienna? How far were they achieved by the Treaty of Vienna (1815)?
11. Critically make an assessment of the achievements of the Congress of Vienna.
12. Explain the meaning and work of the Concert of Europe.
13. Critically examine the achievements and failures of the Concert of Europe.
14. Discuss the causes and consequences of the Revolution of 1848.
15. Trace the course of events that led to the Revolution of 1848.
16. Give an account of the administrative reforms introduced by Napoleon III in France.
17. Critically examine the domestic policy of Napoleon III.
18. Examine the military adventures of Napoleon III.
19. Discuss the role of Bismarck in the unification of Germany.
20. Discuss the events leading to the unification of Italy.
21. Describe the background and outcomes of war against Austria 1859 in Italian unification.
22. Explain the role of Cavour in the unification of Germany.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. The Holy Alliance
2. The Quadruple Alliance
3. The Congress of Troppau (1820)
4. Revolution of 1848
5. domestic policy of Bismarck.
6. the foreign policy of initiated by Bismarck

Subject Name: History of Europe

Subject Code: Ap.C. I – 365108 (Marathi Medium)

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

१५ गुण

- १ १७८९ च्या संध्याकाळात फ्रांसची स्थिती कशी होती?
- २ फ्रेंच राज्यक्रांतीपूर्वी फ्रांसची राजकीय व सामाजिक स्थितीचे परिक्षण करा.
- ३ १७८९ च्या फ्रेंच राज्यक्रांतीची सामाजिक व आर्थिक कारणे स्पष्ट करा.
- ४ फ्रेंच क्रांतीच्या महत्त्वाच्या घडामोडी व परिणाम स्पष्ट करा.
- ५ फ्रांसमध्ये नेपोलियने राबवलेल्या प्रशासकीय सुधारणांचा वृत्तांत द्या.
- ६ नेपोलियनचे अंतर्गत धोरणाचे परीक्षण करा.
- ७ ऑस्ट्रिया, प्रशिया यांच्या विरुद्ध नेपोलियनच्या मोहिमांची चर्चा करा.
- ८ नेपोलियनच्या पतनाची कारणे तपासा.
- ९ नेपोलियनच्या पतनास कारणीभूत घटनांचा क्रम स्पष्ट करा.
- १० व्हिएन्ना परिषदेची तत्वे व उद्दिष्टे कोणती? १८१५ च्या व्हिएन्ना कराराद्वारे ती कितपत साध्य झाली? व्हिएन्ना परिषदेचे मूल्यमापन करा.
- ११ व्हिएन्ना परिषदेवर विस्तृत टिप लिहा.
- १२ संयुक्त युरोप व्यवस्था ही संकल्पना व तीचे कार्य स्पष्ट करा.
- १३ संयुक्त युरोप व्यवस्थेचे कार्य व अपयश याचे परिक्षण करा.
- १४ १८४८ च्या क्रांतीची कारणे व परिणाम यावर चर्चा करा.
- १५ १८४८ च्या क्रांती घडण्यास कारणीभूत घटनांचा आढावा घ्या.
- १६ नेपोलियन तिसरा याने केलेल्या प्रशासकीय सुधारणांचा विस्तृत तपशील द्या.
- १७ नेपोलियन तिसरा याचे अंतर्गत धोरणांचे परिक्षण करा.
- १८ नेपोलियन तिसरा यांच्या लष्करी धोरणांचे परिक्षण करा.
- १९ जर्मनीच्या एकीकरणात बिस्मार्कची भूमिकेवर चर्चा करा.
- २० इटालीच्या एकीकरणातील काव्हूरचे योगदान स्पष्ट करा.
- २१ ऑस्ट्रिया व प्रशिया व फ्रेंच—प्रशिया मुद्याचे वर्णन करा.
- २२ जर्मनीच्या एकीकरणात बिस्मार्कच्या योगदानाची चर्चा करा.

सेक्शन २

टिप लिहा - (कोणत्याही एक)

१० गुण

- १ पवित्र संघ
- २ चौघांचे गठबंधन
- ३ ट्रोपाऊ परिषद
- ४ ८४८ च्या क्रांती
- ५ बिस्मार्कचे परराष्ट्र धोरणाचे परीक्षण करा.
- ६ बिस्मार्कची युरोपियन देशांसोबतची भूमिका स्पष्ट करा.

Semester IV

Subject Name: Major Trends in Indian Historiography

Subject Code: D.C. VIII – 445808 (English Medium)

Questions for Internal Assignments

1. Explain the importance of Sangam Literature as a source of Ancient History and Historiography.
2. Bring out the importance of Arthashastra as a source of Ancient History and Historiography.
3. Discuss the importance of Harshacharitam as a source of Ancient History and Historiography.
4. Write a note on the importance of Rajatringini as a source of Ancient History and Historiography.
5. Explain the importance of Travelogues in understanding Ancient Indian History.
6. Discuss the importance of Greek Travelogues as a source of Ancient Indian History.
7. Bring out the importance of Chinese Travelogues as a source of Ancient Indian History.
8. Write a note on the importance of Khafi Khan as a Historian of Medieval India.
9. Explain in brief the sense of Historiography during the Maratha period.
10. Bring out the importance of Adhyapatras as a source of History.
11. Write in detail about the importance of Peshwa Daftar as a source of History.
12. Explain the concept of Imperialist/Colonial Historiography.
13. Write a note on some of the influential works of History in Colonial India.
14. Bring out the Colonial ideology in Imperialist Historiography.
15. Discuss the impact of Imperial historiography had on Colonial India.
16. Bring out the factors which led to the rise of Nationalistic Historiography.
17. Write a detail note on the defects of Nationalistic Historiography.
18. Explain the positive strengths of Nationalistic Historiography.
19. Describe the Concept of Marxist Historiography in Indian context.
20. Bring out in detail the contribution of Marxist Historiography towards the development of Indian Historical thought.
21. Write a short note on D.D. Kosambi and R.S Sharma as exponents of Marxist Historiography.
22. Bring out the meaning and the process of Growth and development of Oral History.
23. Explain the General Principles of Oral History.
24. Discuss the Methodology and processes of Oral History.
25. Discuss in brief the concept of Local History.
26. Explain in detail the concept of Women's History.
27. Explain the various sources and Methodology of Women's History.
28. Discuss in detail the Major Research Themes of Women's History.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Discuss the Observations of Fa-Hien regarding India.
2. Discuss the concept of Pre Mughal Historiography in Medieval India.
3. Explain in detail Al Bairuni's view of his Medieval India.
4. Bring out the Contribution of Ibn Batuta as a Historian.
5. Discuss the concept of Historiography during the Mughal Times.
6. Bring out the contribution of Abul Fazal as a Historian.
7. Explain the limitations of Abul Fazal and Khafi Khan as Historians.
8. Discuss in detail the contents of Nationalistic Historiography.
9. Discuss in detail the status of Local History around the world and in India.
10. Bring out the variety of sources of local History.
11. Explain the importance of Local History.
12. Trace the Development of Oral History.

Subject Name: Major Trends in Indian Historiography

Subject Code: D.C. VIII – 445808 (Marathi Medium)

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

१५ गुण

- १ प्राचीन इतिहासलेखनाचे साधन म्हणून संगम साहित्याचे महत्त्व विशद करा.
- २ प्राचीन इतिहास आणि इतिहासलेखन यांचा एक स्रोत म्हणून अर्थशास्त्र याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ३ प्राचीन इतिहास आणि इतिहासलेखन यांचा स्रोत म्हणून हर्षचरितं याचे महत्त्व सांगा.
- ४ प्राचीन इतिहास आणि इतिहासलेखन यांचा एक स्रोत म्हणून राजतरंगिणी याचे महत्त्व विशद करा.
- ५ भारताच्या प्राचीन इतिहासाला समजून घेण्यासाठी प्रवासवर्णनांचे महत्त्व विशद करा.
- ६ प्राचीन भारतीय इतिहासाचा एक स्रोत म्हणून ग्रीक प्रवासवर्णनांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ७ प्राचीन भारतीय इतिहासाचा एक स्रोत म्हणून चिनी प्रवासवर्णनांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ८ मध्ययुगीन काळातील एक इतिहासकार म्हणून खफी खान याचे महत्त्व विशद करा.
- ९ मराठा काळातील इतिहासलेखनाच्या अर्थाबद्दल विस्तृत माहिती लिहा.
- १० इतिहासाचा स्रोत म्हणून आज्ञापत्राचे महत्त्व विशद करा.
- ११ इतिहासाचा स्रोत म्हणून पेशवा दफ्तर याचे महत्त्व सांगा.
- १२ मराठ्यांच्या इतिहासाचा एक स्रोत म्हणून बखर या साहित्यावर चर्चा करा.
- १३ साम्राज्यवादी/औपनिवेशिक इतिहासशास्त्राची संकल्पना समजावून सांगा.
- १४ औपनिवेशिक भारताच्या इतिहासातील काही प्रभावशाली कार्यांवर एक टीप लिहा.
- १५ साम्राज्यवादी इतिहासशास्त्रामधील औपनिवेशिक विचारधारेवर प्रकाश टाका.
- १६ औपनिवेशिक भारतावरील साम्राज्यवादी इतिहासशास्त्राच्या प्रभावाची चर्चा करा.
- १७ राष्ट्रवादी इतिहासशास्त्राच्या मजकूराबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.
- १८ राष्ट्रवादी इतिहासशास्त्राच्या दोषांवर एक तपशीलवार नोंद लिहा.
- १९ राष्ट्रवादी इतिहासशास्त्राचे सकारात्मक सामर्थ्य समजावून सांगा.
- २० भारतीय संदर्भात मार्क्सवादी इतिहासशास्त्राच्या संकल्पनेचे वर्णन करा.
- २१ भारतीय ऐतिहासिक विचारांच्या विकासामागील मार्क्सवादी इतिहासशास्त्राच्या योगदानाचे तपशील सादर करा.
- २२ मार्क्सवादी इतिहासशास्त्राचे पुरस्कर्ते म्हणून दा.ध. कोसंबी आणि रा.श. शर्मा यांच्यावर एक लहान टीप लिहा.
- २३ मौखिक इतिहासाचा अर्थ, त्यांच्या प्रगतीच्या पद्धती यांची माहिती द्या.
- २४ मौखिक इतिहासाची सर्वसामान्य तत्त्वे स्पष्ट करा.
- २५ मौखिक इतिहासाच्या विकासाचा शोध घ्या / चर्चा करा.
- २६ स्थानिक इतिहासाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- २७ महिलांचा इतिहास हि संकल्पना तपशीलवार स्पष्ट करा.
- २८ महिला इतिहासाचे स्रोत आणि पद्धतीचे शास्त्र स्पष्ट करा.
- २९ महिला इतिहासातील प्रमुख संशोधन विषयांवर चर्चा करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

१० गुण

१. भारताशी संबंधित फा-हिएन याने केलेल्या निरीक्षणाबद्दल माहिती द्या.
२. मध्ययुगीन भारतातील पूर्व मुघल इतिहासलेखन हि संकल्पना स्पष्ट करा.
३. अल बेरूनी यांचा मध्ययुगीन भारतातील इतिहासलेखनाचा दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
४. एक इतिहासकार म्हणून इब्न बतुता यांचे योगदान स्पष्ट करा.
५. मुघल काळातील इतिहासलेखनाची समज यावर चर्चा करा.
६. एक इतिहासकार म्हणून अबुल फझल यांचे योगदान स्पष्ट करा.
७. एक इतिहासकार म्हणून अबुल फझल आणि खफी खान यांच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
८. राष्ट्रवादी इतिहासशास्त्राच्या उदयामागील कारणे स्पष्ट करा.
९. स्थानिक इतिहासाची संकल्पना थोडक्यात सांगा.
१०. संपूर्ण जगातील आणि भारतातील स्थानिक इतिहासाच्या स्थितीवर तपशीलवार चर्चा करा.
११. स्थानिक इतिहास विविध स्रोत स्पष्ट करा.
१२. मौखिक इतिहासाच्या पद्धती आणि प्रक्रियांची चर्चा करा.

Subject Name: History of Europe (1870-1945)

Subject Code: Ap.C. II – 465208 (English Medium)

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Trace the events that led to the Crimean War.
2. Discuss the causes and impact of the Crimean War (1854-56).
3. Examine the course of events that resulted in the Crimean War (1854-56).
4. Write a detailed note on the Crimean War (1854-56).
5. Explain the causes and consequences of the Russo Turkish War (1877-78).
6. Analyze the background of the Russo-Turkish War (1877-78) and analyze its impact on European politics.
7. Discuss the significance of the Treaty of San Stefano (1878) and the Treaty of Berlin (1878)
8. Describe the rise and growth of Young Turk movement.
9. Discuss the Balkan problem and its connection with World War I.
10. Explain the causes and course of the World War I
11. Discuss the causes and consequences of World War I.
12. Describe the rise of Hitler to power in Germany. What was his domestic policy?
13. Examine the Nazi ideology and its programme under Adolf Hitler.
14. Study the domestic and foreign policy that Hitler followed.
15. What are the leading causes for the rise of fascism in Italy?
16. Examine the domestic and foreign policy of Mussolini.
17. How did the Great Depression affect American economy?
18. Explain the term great depression and the programme of New Economic deal.
19. Explain the chief causes of the World War II.
20. Analyze the causes and consequences of the Second World War
21. Discuss the course and effects of World War II.
22. Assess the achievements and failure of UNO

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Appeasement policy
2. Course of World War II
3. Rise of dictators before World War II
4. Examine the nature and programme of Young Turk movement.
5. Study the causes and consequences of the of Young Turk movement.
6. Explain the meaning and nature of colonial expansion or Imperialism and discuss the factors that led to it. Trace the progress of colonial expansion or Imperial rivalries in Africa.
7. What was the impact of colonial expansion or Imperialism on Africa?
8. What are the leading factors responsible for the great depression?
9. What are the causes and consequences of great depression?
10. Explain the aims and objectives of the UNO?
11. Describe the organization and the Specialized agencies of the UNO.

Subject Name: History of Europe (1870-1945)

Subject Code: Ap.C. II – 465208 (Marathi Medium)

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

१५ गुण

- १ क्रिमियन युद्धासाठी कारणीभूत घटनांचा मागोवा घ्या.
- २ क्रिमियन युद्धाची (१८५४-५६) कारणे व परिणाम यांची चर्चा करा.
- ३ क्रिमियन युद्धादरम्यान (१८५४-५६) महत्त्वाच्या घडामोडींचे परीक्षण करा.
- ४ क्रिमियन युद्ध (१८५४-५६) यावर सविस्तर टिप लिहा.
- ५ रशिया तुर्कस्तान (१८७७-७८) युद्धाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
- ६ रशिया व तुर्कस्तान युद्धाची पार्श्वभूमीचे व युरोपियन राजकारणावर त्याचे परिणामांचे विश्लेषण करा.
- ७ सॅन स्टेफानो (१८७८) तह व बर्लिन तह यांची चर्चा करा.
- ८ युवा तुर्की चळवळीचा उदय व विकास यांची चर्चा करा.
- ९ आफ्रिकेवर वसाहतवादाचा अथवा युरोपियन साम्राज्याचा कोणता परिणाम झाला.
- १० पहिल्या जागतिक महायुद्धाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
- ११ पहिल्या महायुद्धाची कारणे व महत्त्वांच्या घटनांवर चर्चा करा.
- १२ हिटलरचा उदय व त्याची अंतर्गत धोरणे यावर चर्चा करा
- १३ नाझी विचारसरणी व त्याची अंमलबजावणी याचे परीक्षण करा.
- १४ हिटलरचे अंतर्गत व परराष्ट्रीय धोरणाचा अभ्यास पूर्ण वृत्तांत द्या.
- १५ इटलीमध्ये फॅसिसवाद अथवा फॅसिस्ट विचारप्रणालीच्या उदयामागे कोणती कारणे होती.
- १६ मुसोलिनीचे अंतर्गत व परराष्ट्रीय धोरणाचे परीक्षण करा.
- १७ जागतिक महामंदीने अमेरिकन अर्थव्यवस्थेस कशा रितीने ग्रासले?
- १८ जागतिक महामंदी संकल्पना व महामंदी दूर करणाऱ्या न्यू डील कार्यक्रम स्पष्ट करा.
- १९ द्वितीय महायुद्धाची कारणे स्पष्ट करा.
- २० द्वितीय महायुद्धाची कारणांचे व परिणामांचे विश्लेषण करा.
- २१ द्वितीय महायुद्धाच्या महत्त्वाच्या घटना व त्याचा परिणाम यांची चर्चा करा.
- २२ संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या कार्याचे मूल्यमापन करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

१० गुण

- १ अनुनय धोरण.
- २ महायुद्धाची कारणे.
- ३ द्वितीय महायुद्धाआधी हुकूमशाहांचा उदय.
- ४ युवा तुर्की चळवळीचे स्वरूप व कार्यक्रम यांचे परीक्षण करा.
- ५ युवा तुर्की चळवळीची कारणे व परिणाम यांचा अभ्यास करा.
- ६ साम्राज्यवादी धोरण म्हणजे काय ते स्पष्ट करून त्यास कारणीभूत घटकांवर चर्चा करा.
- ७ आफ्रिकेतील वसाहतींचा विस्ताराचा मागोवा घ्या.
- ८ जागतिक महामंदीसाठी कोणते घटक कारणीभूत होते?
- ९ जागतिक महामंदीची कारणे व परिणाम कोणते?
- १० संयुक्त राष्ट्रसंघाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- ११ संयुक्त राष्ट्रसंघाचे विविध घटकांचे वर्णन करा.

Semester III

Psychology

Subject Name: Fundamentals of Social Psychology

Subject Code: A.C. III -375310 (English Medium)

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. Define social psychology and discuss its nature.
2. Discuss historical background of social psychology.
3. Discuss the various tactics used in impression management.
4. Explain types of schemas.
5. Discuss Heider's theory of Attribution
6. Discuss Kelley's Covariation Theory
7. Discuss the relationship between attitude and behavior.
8. Discuss the sources of attitude formation.
9. Discuss techniques for attitude change.
10. Discuss various tools used in attitude measurement.
11. Discuss the nature and causes or sources of prejudice.
12. Explain the concept of discrimination.
13. Discuss the measures to control or reduce prejudice.
14. Discuss the role of social learning theory in forming prejudice.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Experimental method.
2. Systematic observation.
- 3.** Correlational method
4. Social cognition.
5. Non verbal communication.
6. Social learning.
7. Cognitive dissonance approach.
8. Social Comparison.
9. Prejudice based on gender.
10. Prejudice based on caste or race.
11. Prejudice based on religion.
- 12.** Training not to hate.

Subject Name: Fundamentals of Social Psychology

Subject Code: A.C. III - 375310 (Marathi Medium)

अंतर्गत मूल्यमापनासाठी प्रश्न

सेक्शन १

खालील प्रश्नांची उत्तर सोडवा (कोणत्याही एक)

१५ गुण

१. सामाजिक मानसशास्त्राची व्याख्या सांगून सामाजिक मानसशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.
२. सामाजिक मानसशास्त्राच्या इतिहासाबद्दल चर्चा करा.
३. सांस्कृतिक घटकांचा वर्तनावर कसा प्रभाव पडतो? याबद्दल चर्चा करा.
४. सामाजिक मानसशास्त्रज्ञांची व्यावसायिक कार्यक्षेत्रे व संधी याबद्दल चर्चा करा.
५. छापेच्या व्यवस्थापनात वापरल्या जाणाऱ्या विविध युक्त्यांची चर्चा करा
६. आकृतिबंधाचे प्रकार स्पष्ट करा.
७. हायडर यांचा आरोपण सिध्दांत स्पष्ट करा.
८. केली यांचा कारणात्मक / सहचरण सिध्दांत स्पष्ट करा.
९. अभिवृत्ती व वर्तन यांच्यातील संबंध यावर चर्चा करा.
१०. अभिवृत्ती निर्मितीमधील विविध घटक स्पष्ट करा.
११. अभिवृत्ती परिवर्तनाची विविध तंत्रे / सिध्दांत यांची सविस्तर माहिती द्या.
१२. अभिवृत्ती मापनतंत्रांचे वर्णन करा.
१३. पूर्वग्रहांचे स्वरूप आणि कारणे किंवा उगमस्थाने स्पष्ट करा.
१४. भेदभावात्मक वर्तन ही संकल्पना स्पष्ट करा.
१५. पूर्वग्रह कमी करण्याचे व नियंत्रित करण्याचे उपाय यांविषयी चर्चा करा.
१६. पूर्वग्रह निर्मितीतील सामाजिक अध्ययन सिध्दांताचा कार्यभाग वर्णन करा.
१७. पूर्वग्रहांची निर्मिती कशी होते यावर चर्चा करा.

सेक्शन २

टिपा लिहा - (कोणत्याही एक)

१० गुण

१. प्रायोगिक पध्दती.
२. पध्दतशीर निरीक्षण.
३. सहसंबंधात्मक पध्दती.
४. सामाजिक बोधन.
५. अशाब्दीक संप्रेषण.
६. नवगामी विचार.
७. सामाजिक अध्ययन.
८. बोधनिक विसंवाद सिध्दांत.
९. सामाजिक तुलना सिध्दांत.
१०. लैंगिक पूर्वग्रह.
११. वांशिक व जातीव्यवस्थेशी निगडीत पूर्वग्रह.
१२. धार्मिक पूर्वग्रह.
१३. द्वेष, वञ्चभाव न करण्याचे प्रशिक्षण.

Subject Name: Social Psychology – Interpersonal and Group Processes

Subject Code: A.C. IV 475410 (English Medium)

Questions for Internal Assignments

SECTION I

Answer the following Questions: (Any One)

15 Marks

1. What is interpersonal attraction? Explain the role of proximity in interpersonal attraction.
2. Explain the role of affect in interpersonal attraction.
3. Explain the role of need to affiliate in interpersonal attraction.
4. Discuss the role of similarity and reciprocity in interpersonal attraction.
5. What is prosocial behavior? Briefly explain the factors influencing it.
6. Explain five stages decision making model of prosocial behavior.
7. Define conformity. Discuss the various factors that influence conformity.
8. What is compliance? Explain the various tactics of compliance.
9. Explain injunctive and normative social influence.
10. Explain resolving interpersonal conflicts with the help of bargaining and negotiations.
11. How co-operation and competition works in conflicts? Explain in brief.
12. Define group. Explain the nature and functions of group.
13. What is social facilitation? How drive theory works for social facilitation.
14. Discuss the benefits of joining group.
15. Explain the benefits and costs of working with others.
16. Process involved in decision making by group.
17. What is group formation? Stages involved in.
18. Explain the relationship between the personality and leadership.
19. Define aggression and discuss the different perspectives on aggression.
20. Discuss the different causes of human aggression.
21. Discuss some techniques for prevention and control of aggression.
22. Explain social determinant of aggression.
23. Explain drive theory of aggression.

SECTION II

Answer the following Questions: (Any One)

10 Marks

1. Altruistic personality
2. Balance theory
3. Social comparison theory
4. Repulsion hypothesis
5. Attachment styles.
6. Symbolic social influence
7. Informational social influence
8. Perceived fairness in social exchange
9. The minority influence

10. Destructive obedience.
11. Contingency model of leadership
12. Charismatic leader
13. Groupthink
14. Fragmentation.
15. Bullying
16. Workplace aggression
17. Situational determinants of aggression
18. Frustration-aggression hypothesis
19. Type 'A' Personality
20. Catharsis.